

# DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54  
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Betrueno  
celoletno ...

## Naše šole in klerikalci

**Načrt novega šolskega zakona — Krščanski nauk se bo učil kakor doslej — Kakšen šolski zakon žele klerikalci**

Klerikalci so nagnali po svojih listih silen hrup radi načrta novega zakona o osnovnih šolah, ki ga predloži prosvetni minister Pribičević v odobritev Narodni skupščini. V teh listih kriče, da imajo starši, občina in cerkev v prvi vrsti pravico odločevati, kakšna bodi šola, država pa naj ima samo pravico plačevanja učiteljev in vzdrževanja šol.

Ta zahteva, ki jo postavlja predvsem »Domoljub«, pa bi s svojim uresničenjem prinesla samo veliko zmešnjavo v naše šolstvo, kar bi bilo v nedogledno škodo ne le vzgoji mladine, ampak tudi vsej ljudski prosveti.

Klerikalci pravijo, da naj predvsem odločuje občina, kakšna bodi šola, češ, da je občina skupina družin in družina, oziroma starši imajo prvo pravico ter dolžnost vzgajati otroka. Toda v občini odločuje predvsem stranka, ki vodi gotovo dobo občinsko upravo. Ako imajo v kaki občini komunistično večino, bi ta občina zahtevala, naj se otroci vzgajajo strogo komunistično. Druga občina bi zahtevala socialistično šolo, mnogo občin v Sloveniji bi hotelo imeti šole v duhu politike Samostojne demokratske stranke, druge zopet v duhu Samostojne kmetijske stranke ali pa Radičeve stranke, mnogo pa v klerikalnem zmišlu — povsod bi odločevala stranka, ki je slučajno v občini na površju. Starši bi v resnici ne odločevali, pač pa samo stranka, ki ima slučajno malenkostno večino, med tem ko bi se ji morala manjšina brezpogojno ukloniti. Občinski odbori se tudi ne prestano menjajo in kakor bi se menjali ti odbori, bi se izpreminjal tudi šolski pouk in zamenjavali učitelji. Ne bilo bi nobene stalnosti niti v šolski vzgoji niti pri učiteljih. Nastala bi samo zmešnjava, ki bi sploh onemogočila vsako pametno vzgojo otrok.

Ako bi priznali občinam pravico odločevanja, kakšen bodi šolski pouk, bi zanesli v občine tudi nove spore, ki so predvsem gospodarskega značaja. In recimo, da bi otrok pohajal v šolo nekaj časa v Ljubljani, kjer bi bila demokratska šola, nato pa bi se preselil s starši na primer v Trbovlje, kjer bi pohajal v komunistično šolo, potem pa morebiti v kako klerikalno vas, kjer bi obiskoval klerikalno šolo. Vprašamo, ali bi se takemu otroku ne zmešali vsi pojmi, ali bi ne bila njegova vzgoja popolnoma porežena?

Klerikalni listi zahtevajo tudi, da naj imajo v šoli prvo besedo starši. Pri tem pa seveda ne povedo, kako naj bi starši to svojo pravico sploh izvrševali. Ali naj ima vsak oče in vsaka mati pravico odločevati, kako se naj njegov otrok v šoli poučuje? Na ta način bi moral imeti vsak otrok

svojo šolo in v vsaki občini bi moralo biti toliko šol, kolikor bi si jih ljudje izmislili za svoje otroke. »Domoljub« je zahteval verske šole, to se pravi, katoliške, pravoslavne, muslimanske, židovske, protestantovske, tako da bi občine, kjer je po več verouzpovedi, morale vzdrževati tudi po toliko šol. Tudi to je iz praktičnih razlogov nemogoče.

Ni dvoma, da imajo starši pravico odločevati, kakšna bodi šolska vzgoja, toda ta pravica se ne sme izražati na tak način, kakor hočejo to očrtati v svojih demagoških namenih klerikalni listi, temveč samo po izvoljenih ljudskih zastopnikih v Narodni skupščini, kjer ima zopet odločevati večina, ki izraža s tem tudi voljo večine ljudstva. Seveda mora ta večina upoštevati splošne potrebe. Kdor pridiguje kaj drugega, dela to samo radi hujskanja nerazsodnih ljudi in hoče, da pride v našem šolstvu do zmešnjave!

Kakor smo že omenili, zahtevajo naši klerikalci uvedbo verskih šol. Sklicujejo se na druge države, kjer obstoje poleg državnih šol tudi verske, ki jih država priznava in tudi ponekod podpira. Pri nas pa nimamo samo dveh glavnih veroizpovedi, ampak več veroizpovedi, katoliško, pravoslavno, muslimansko, protestantsko in židovsko. Po nekaterih pokrajinah naše države so tudi v posameznih občinah vse te veroizpovedi enako močno zastopane. Vzemimo, da bi taka občina morala za te veroizpovedi vzdrževati posebne šole. Te šole bi med seboj tekmovala s čim večjimi ugoda-

nostmi, kar bi občina nikakor ne mogla pokrивati s svojimi dohodki, ali pa bi bile te šole samo majhne z nekoliko razredi, v katerih bi otroci ne mogli dobiti zadostne izobrazbe.

Glede na navedeno je jasno, da so klerikalne zahteve za naše razmere neprimerne in v mnogih ozirih tudi nezmiselne. Mi moramo imeti tako šole, ki bo najbolje odgovarjala našim potrebam. To se pravi, da moramo imeti enotno šolo, dostopno vsem in vsakomur, ne samo zato, ker nudi le taka šola zadostno jamstvo za pošteno in časovnim zahtevam primerno vzgojo otrok, ampak tudi zato, ker je taka šola najcenejša.

Tudi za versko vzgojo je dovolj poskrbljeno v novem zakonu. Otrokom se nudi v šolah verski pouk, kakršnega starši zahtevajo. Ako zahtevajo starši za svoje otroke katoliški verouk, bodo posečali katoliškega, če bodo pa zahtevali kakega drugega, bodo posečali njihovi otroci onega, kakor bodo zahtevali starši. V tem oziru so pravice staršev popolnoma zavarovane.

Zakaj zabavljajo klerikalci toliko proti novemu šolskemu zakonu? Klerikalcem ni za drugo kakor samo za hujskanje proti samostojnim demokratom, ker je načrt novega šolskega zakona predložil minister Pribičević. Njim ni za dejanske potrebe ljudstva, ampak samo za strankarske koristi. Ker vidijo ljudje, da je klerikalna politika popolnoma zavožena, hočejo klerikalci na svoj stari način obrniti njihovo pozornost od svoje politične polomije in zato sedaj zopet vpijejo, da je vera v nevarnosti in da jo hočejo odpraviti iz šol. Vse to ni nič res. V nevarnosti je samo klerikalna stranka, ki skuša s hujskanjem in lažmi zopet strniti okoli sebe omajane vrste svojih volilcev.

## Kam se odpira nova pot zaslužka

Glede na nekdanje izseljevanje preko širokega morja v Ameriko, kamor je danes skoro zaprta pot, ne bo odveč, če se tudi v »Domovini« na kratko razpravlja o tej za Slovence pomembni zadevi. Pred vojno je bila pot v Ameriko nekaj vsakdanjega in svobodna brez vseh težav. O Amerikancih, to je naših v Ameriko izseljenih rojakih in njihovem zaslužku je bil v mnogih naših krajih vsakdanji govor. Teh Amerikancev je vedno manj. Novo doseljevanje je prav majhno, število starih Amerikancev se pa vedno bolj kriči z umrljivostjo.

To izseljevanje rojakov je imelo dobro in tudi slabo stran. Če se vsestransko dobro premisli, se lahko reče, da je imelo izseljevanje baš v Ameriko več dobrega iz gospodarskega ozira in zadnji čas tudi iz narodnega, ker se naši rojaki onstran morja niso raznarodili, temveč ostali narodni, ker so imeli svoje časopise, se družili v narodnih društvih in s svojim zaslužkom celo podpirali razne prosvetne naprave v svoji stari domovini.

Mnogo jih je bilo, ki so si s svojo pridnostjo in varčnostjo prilhranili ob trdem delu lepe vsote in se s temi vrtnili čez leta v svojo domovino in tu pričeli kaka nova podjetja ali prevzeli domača, prej zadolžena gospodarstva ter poplačali dolgove.

Omenili smo že, da se večina naših izseljencev tudi v Ameriki zaveda svoje narodnosti in ne pozablja svoje stare domovine. Domovinsko ljubezen jih je mnogo pokazalo baš letos s tem, da so prišli nekateri čez dvajset in več let zopet enkrat pogledat v svojo staro domovino in za nekaj mesecev na obisk k svojim sorodnikom, znancom in starim prijateljem. Vsi ti se do jeseni vrnejo nazaj, ker so večinoma že ameriški državljani. Marsikateremu bo gotovo težko slovo, pa se vračajo, ker imajo tam že dober zaslužek.

Doseljevanje novincev v Zedinjene države je danes zelo omejeno, doma v Sloveniji pa tudi ne bo zaslužka za vse ljudi, ker je premalo podjetij, kjer bi se lahko dobilo delo. Tedaj kam z

našimi delavci. To vprašanje se bo sčasoma lahko rešilo. Naša država je bogata na rudnikih in velikanskih gozdih na jugu, kakor tudi na neobdelani rodovitni zemlji, čez katere kraje se od brezvestne strani zabavlja ter se tako jemlje ljudem pogum in naklonjenost do teli bogatih, sicer še zapuščenih krajev. Da se pa enkrat v teh krajih res začne s pravim delom, je predvsem potrebno, da se napravi v državi red, da se ne bodo več zapravljale duševne moči in volja v brezplodnem prerekanju, temveč bi se te sile posvetile velikim gospodarskim vprašanjem, na pr. kako spraviti obilico lesa iz obširnih gozdov v denar, kako dvigniti zaklade premoga in drugih rud iz zemlje, kako obdelati prazno zemljo, da bo dajala obilo pridelka. Ko se bo to začelo, se bo našim pridnim ljudem odprla nova

pot do zaslužka, ki ne bo tako dolga kakor ona v Ameriko, ker bo v domači državi. Na jug naše države bo vedla nova pot zaslužka. Kdor ruje proti državi, jo ovira v njenem razvoju in ta tudi onemogoča, da bi se ta pot čimprej odprla. Baš naši klerikalci so tudi med onimi, ki zapirajo to pot. Skoro sedem let že imamo svojo državo in vso to dobo naši klerikalci niso napravili ničesar drugega, kakor ovirali redno delovanje Narodne skupščine, ki tako ni prišla do ljudstvu koristnega gospodarskega dela. Naj se pri nas neha z avtonomističnimi in podobnimi gesli, ker se prične resno, gospodarsko delo ni naša država sama bo postala bogata Amerika, ki bo imela kruha več kakor dovolj za vse jugoslovanske državljanke.

pa tudi že polagoma zaključuje svoje poletno zasedanje in se gotovo do 15. julija razide na počitnice. Sestane pa se nato šele 20. oktobra kakor vsako leto.

Poglavitne zadeve, ki jih ima Narodna skupščina rešiti, so: proračunske dvanajstine, nekateri zares nujni zakoni in pa znamenita

#### obtožba proti ministru dr. Lukiniću.

To zadevo obravnava Narodna skupščina ravno te dni in že se vidi, da se bo opozicija s svojo obtožbo zopet enkrat temeljito blamirala. Izkazuje se namreč, da se dr. Lukinić kot minister pravde z ukinitvijo sekvestra nad veleposestvom Thurn-Taxis ni okoristil niti za počen groš, pač pa je državi pripomogel do čistega dohodka v znesku 25 milijonov dinarjev. V ostalem je dr. Lukinić, ki že dolgo težko boleha, podal ostavko na svoje ministristvo in možato samo zahteva, da poseben parlamentarni odbor do kraja preišče vso zadevo, na kar hoče dr. Lukinić po svoji volji mirno stopiti pred sodišče. Ta odločni nastop

#### poštenega samostojno-demokratskega ministra

je opozicijske klevetnike takoj spravil v zmedo in zdaj že umikajo svoja natolcevanja. Toda stvar se resnično mora razčistiti do kraja, da se enkrat temeljito razkrinkajo klevetniške metode opozicijcev, posebno pa še naših klerikalcev, ki so nedosežni v svojem obrekovanju.

Kar na kratko moramo tu omeniti, da klerikalci zdaj vobče nimajo drugega opravka kakor klevetanje in opravljanje. Ampak

klerikalcev nihče več tudi ne obraja in ne vpoštevaja;

oni so izključeni iz vsake politične kombinacije, potisnjeni v kot in zaničevani celo od tistih, katere še štejejo med svoje zaveznike. Klerikalci so v Narodni skupščini najbolj klaverni zapečkarji, katerih edino značilno svojstvo ostane: brezplodno jezikanje in nadaljnje izpodkopavanje ugleda slovenskih volilcev, ki so jih spravili do poslanskih dnevnih, a se zdaj že počasi tolčejo po čelu in se spominjajo naših svaril izza volitev...

## Politični pregled

Med radičevci in radikali se nadalje vršijo pogajanja za tako zvani «sporazum», ki pa je samo olepšana beseda za željo radičevcev, da bi na vsak način zlezli v vlado. Človek bi mislil, da radičevcem sedaj, ko so priznali kralja, ustavo in državo, res ne bi bilo ničesar očitati in jim zaprečevati vstop v vlado. Toda stvar še vedno ni tako enostavna in radičevci sami dajo spoznavati, da je v njih

#### še mnogo neiskrenosti,

radi katere se jim ne more ravnodušno pripustiti sodelovanje pri upravljanju države. Predvsem hočejo radičevci vstopiti v vlado samo z radikali. To se pravi, da bi se radi njih moral razbiti sedanji Narodni blok, na kar bi radikali bili v vladi in Narodni skupščini v vsaki zadevi odvisni samo od radičevskih glasov in bi s tem bili izročeni radičevcem na milost in nemilost. Radikali seveda ne sedejo tako naglo na tak lim, marveč zahtevajo, da radičevci vstopijo v skupno vlado z Narodnim blokom, ali pa, da se pod gotovim jamstvom za vedno

#### odrečejo vsakemu spletkarjenju in prizadevanju za revizijo ustave.

Ta odločna zahteva je radičevcem zaprla sapo in obenem precej jasno razkrinkala njihovo neiskrenost.

V nedeljo se je v Zagrebu vršilo

#### zborovanje radičevskih poslancev.

na katerem so imeli sklepati, ali naj pristanejo na to zahtevo. Seja je bila jako burna. Osebito gosposki poslanci (tako zvani zajedničarji) so z vso odločnostjo nastopali proti temu, da bi se radičevci z vstopom v vlado odrekli vsaki borbi za hrvatsko «samostojnost», katero si sicer vsak hrvatski separatist drugače predstavlja, a vendar vsem pomeni zaljubno rovarjenje, da bi se preobrnilo stanje, kakršno je sedaj v državi.

Navzlic tem dokazanim neiskrenostim pa se, kakor rečeno, pogajanja med radičevci in radikali nadaljujejo. Ali pa bodo imela kaj uspeha, to je težko prerokovati. Odločitev vsekakor pade te dni ali pa jo pred jesenjo sploh ne bo, kajti ministrski predsednik Pašić, od katerega so pogajanja odvisna, se po zdravniškem nasvetu mora v najkrajšem času podati v inozemsko kopališče na odih. Odpočuje bržčas že v soboto.

#### Narodna skupščina

Anton Stražar:



Takoj naslednje jutro, ko je bila Grdinova Jera pri Žabarjevi Katri, je ta odšla k Štrukeljčkovim Franckim in ji — izdala vso namero dolinskih fantov. Seveda so se še tisti večer, bilo je v četrtek, zbrali vsi preloški fantje v Pripotnikovi uti in imeli zborovanje, kako bodo iz zasede napadli dolinske fante. Samčev Matija, ki je bil prvi fant, je govoril: «Fantje, to veste, da bo Dolince in Zahribčane treba dobro prijeti! In pravim: Da jih bo treba tudi hitro prijeti! Čakali jih bomo za Florjanovim skedenjem. Udarili pa bomo po njih šele, ko se bodo vračali — ampak udariti moramo dobro!»

S tem predlogom so bili vsi zadovoljni. Šli so nato še v Primorčevo krčmo pit na korajžo.

V soboto zvečer...

Samčev Matija je pripeljal svojo četo že ob deseti uri za Florjanov skedenj, vsega skupaj je imel enajst tovarišev, oboroženi so bili vsi dobro s starimi cepci in gorjačami.

Njih sovražniki so prihajali in peli.

Vse krdelo se je še bolje skrilo in čakalo samo na Matijev migljaj. Z radovednostjo in tudi z jezo so poslušali napadalci novo pesem, sramotilno za domača preloška dekleta.

Črez kake dobre pol ure so se pevci vračali nazaj skozi preloško vas.

Tedaj pa v Matijevem krdelu vsak dobro stisne v rokah leseno orožje in na Matijev klic: «Hura!» planejo vsi na cesto in začnejo udrihati po pevcih...

Pojoči fantje so bili v prvem trenutku čisto zmešani, kajti tega so se najmanj nadejali, da bi bili napadeni nazaj grede in tako nanagloma!

Pa Jožko, ki je prvi dobil krepko črez pleča — zavpije: «Fantje, pokažimo kdo smo!»

Samo udarci, semtertja kaka kletev ali bolestno stokanje, se je čulo pri tem tepežu.

Trdinov Jaka pa, ki se je ravno v tem času vračal iz Primorčeve krčme domov, je po slepem naključju naletel ravno sredi med obe krdeli fantov. V splošni razburjenosti so ga fantje prezrli in padali so po njem udarci z obeh strani. Ko je dobil prav silni udarec preko ramen in pleč, je siromak bolestno zavpil: «O Jezus, Marija, pomagajta! Fantje, za božjo voljo vas prosim, pustite v miru... jaz, jaz sem Trdinov Jaka!» In nesrečni Jaka se zgrudi na tla...

Ker se je v tem ravno malo zjasnilo, so se fantje spogledali, videli so na tleh ležečega Trdina — preloški fantje se porazgubijo — ostali so samo Dolinci in Zahribčani...

Dva fanta sta pomagala Jaku na noge in ga vodila pod pazduho. Tako so se vračali po cesti domov.

«Ali si jih videl, vragove, Jožko! To našo novo pesem si bomo vsi dobro zapomnili! Pa oni tudi!»

«Desetero jim še lahko povrnemo! Le to ti rečem, Gregal!»

Tako so že ta večer sklenili novo zaroto in se proti vasi razhajali — ta in oni manj ali bolj skelečih pleč... Trdino pa sta spremeljala dva na dom, siromak je stopal z veliko težavo, venomer je tarnal in stokal od bolečin...

#### VIII.

Poglavar «tripersonne detelje» je bral inženjerju - ženinu običajno ženitovanjsko pismo. Ljudje, ki so gledali Samčevo Katrico-nevesto, so govorili: «Tako je lepa kakor španska kraljica!»

Nič manjše razburjenje ni nastalo med ljudmi v soseski Samčevega domovanja, kakor bi s topom ustrelil, ko so doznali, da je Katrica — nevesta, pa kaka nevesta! Sam ljubljanski inženjer se z njo poročil ženski, nevoščljivi in opravljeni svet je kar zmajeval z glavami — kar ni mogel verjeti, a je končno moral.

Videli so, še nedavno prej, tako prezirano Katico doma in kar dve gosposki šivilji sta ji na Samčevem domu delali nove obleke. To je bil porazen dokaz Katričine nove sreče!

Sicer pa za vse te obračune pride čas, ko se Narodna skupščina poda na počitnice. Počakajmo torej še teh par dni. Tedaj bo na eni strani že razčiščeno vprašanje, ali se bodo radičevci prisilili v vlado, na drugi strani pa bo šele s povratkom poslancev na počitnice podana slovenskim volilcem možnost, da jih ostro pobarajo:

#### Kaj ste nam obetali — a kaj ste dosegli?

O zunanji politiki se bomo, dragi čitatelji «Domovine», tudi danes pomenili precej na kratko. Saj je v ostalem to prav dobro znamenje, da v zunanjepolitičnem svetu ni beležiti kakih težjih zmed in da v Evropi vlada še dokaj zadovoljiva umerjenost. Nasprotstva in spletke med posameznimi evropskimi državami pojenjavajo, vsaka ima pač svoje brige in težave. Posebno

#### naša sosedna Italija

je zadnje čase v precej hudi zagati, ker silno peša vrednost njenega denarja. To je pač najusodnejši dokaz, da se z nasilnim vladanjem, kakor ga izvajajo Mussolini in njegovi fašisti, sicer dá začasno vzdržati navidezni red, nikakor pa se s silo ne dá brzdati in uravnati narodno gospodarstvo. Propadanje laške lire je torej pomemben znak, da se nesrečnemu nasilnemu vladanju fašistov v Italiji bliža konec. Navzlic tej zavesti pa fašisti divjajo še nadalje in osobito

#### med zaslužjenimi Slovenci povzročajo neprestana nasilja:

prepovedujejo vse društvene prireditve, zabranjujejo celo blagoslavljanje zvonov v slovenskih farah in zapirajo vsakogar, ki se jim količkaj zameri. Obračun za vse to nečloveško početje fašistov pride, prav gotovo pride!

Drugod v Evropi povprečno vlada mir in, hvala Bogu, tudi mi s svojimi sosedi nimamo ta čas nobenih posebnih nesoglasij. Madžarom in Avstrijcem dobro gledamo na prste, z Rumunijo smo v zvezi, z Bolgarijo in Grčijo pa se polagoma sprijateljujemo. In to je prav!

## DOPISI

**GORNJI LOGATEC.** Tudi letos smo Vidovdan prav lepo proslavili. Udeležba pri maši je bila že večja kot druga leta. Čudno se le slišijo latinske molitve za jugoslovenske junake. Zvečer je na sokolskem prostoru gorel kres. S. načelnica je v jednatih besedah obrazložila pomen Vidovega dne, nakar se je razvila povorka, ki je ob pevanju narodnih pesmi manifestirala po vasi za narodno in državno edinstvo. Šola je naš narodni praznik slavila še posebej kot običajno z izbranim sporedom. — Sokolski dom se dviga iz tal naprednjakom v ponos in spodbudo, nasprotnikom v jezo in zavist. Skrbeti treba, da bo do srede avgusta pod streho, da bomo na Veliki Šmaren že lahko proslavili njegovo pokritje. — Naše sokolsko društvo priredi v nedeljo dne 19. julija t. l. po kosilu pešizlet v Žibršče k «Ipavcu». Izlet je bil določen že pomladi, a je vsled naliva izostal. Dne 12. t. m. je sokolski okrožni zlet v Planini, kjer se vrši tudi razvižje prapora. Udeležimo se ga v čim večjem številu!

**HOTEDRŠICA.** Naša občina je doživela dne 28. junija izredno slavlje, ki bo ostalo slehernemu Hotenju v trajnem spominu. Tukajšnje prostovoljno gasilno društvo je praznovalo 20letnico svojega obstoja. Že na predvečer je bilo vse v slavnostnem razpoloženju. Podoknice kumicama gospema Logarjevi in Petkovškovi, kakor gospe učiteljici Gabrovškovi, ki je vezla novo zastavo, je izvajal jako dovršeno mešan zbor tukajšnje Čitalnice pod taktirko pevovodje tov. Doljaka. Komaj so izzveneli v tiho poletno noč zadnji akordi prelepili Schwabovih «Zvonov», že je zadonela godba jugoslovenskih železničarjev, ki je igrala mirozov, obdana od mnogoštevilnih bakel in lampijončkov in spremljana od mnogobrojnega občinstva. Zaradi neprestanega deževja smo se upravičeno bali, da nam bo našo slavnost pokvarilo. Toda, hvala Bogu, naš strah je bil prazen. Ko nas je drugo jutro zarana prebudila budnica železničarske godbe, je solnce že zlatilo vrh Javornika. Ob 9. dopoldne je domače društvo sprejelo goste

gasilce pred Gasilnim domom. Nato so se čete formirale pred pošto (čez 100 mož v kroju) ter odkorakale z godbo na čelu na trg pred cerkvijo, kjer je stal oder, obdan od deklet v slikovitih narodnih nošah (24 po številu). Ko je pridrala s cvetjem okrašena kočija z botricama ter so se približale odru 3 tovariške zastave kakor tudi nova domača, zavita še v črno platno, je tovariš načelnik otvoril obred razvižja s krasnim nagovorom. Ob svečani tišini navzočega občinstva je ponosno zavihrala naša nova zastava, simbol naših gasilcev, vsa bleščeča v jutranjem solncu. Godba zaigra narodno himno, domači g. župnik blagoslavlja, botrici pripenjata spominske trakove, tovariš načelnik preda prapor zastavonoši, kateri ga s svečano zaobljubo sprejme, vrši se zabijanje zlatih žebeljev in slednjič se strne mladi prapor v bratskem poljubu s starejšimi tovariši. Vse to je napravilo globok vtis na vse navzoče. Samo žal, da se niso slišali lepi nagovori tekom obreda zaradi pritrkavanja v zvoniku. Po sv. maši se je razvila povorka izpred cerkve pred novi Gasilski dom. Na čelu sprevođa je bilo šest gasilcev na konjih, nato godba, narodne noše, prapori, potem zvezni delegat, domače načelstvo in civilni zastopniki, nato tovariška društva in slednjič strumna četa domačih gasilcev. Ko so se čete razvrstile pred krasno, v narodnem slogu zgrajeno stavbo, je stopil g. župnik na okusno dekorirani oder ter opravil obrede blagoslovljenja. Gosp. zvezni delegat Pristovšek je v lepem govoru očrtal vzvišeni poklic gasilcev ter se posebno laskavo izrazil o domačem društvu in o novem Gasilskem domu. Nato sta govorila še župni zastopnik tov. Tolazzi in župan domače občine. Sledilo je nato odlikovanje častnih in zaslužnih članov, katerim je domači načelnik sporočil njihovo imenovanje in jim je izročil krasne diplome (umetniško delo g. Pfefferja iz Ljubljane). Dopoldanska slavnost je bila nato zaključena z mimohodom pred dostojanstveniki in odlikovanci. Popoldne pa se je razvila na prijaznem vrtu Korčetrovih dedičev velika ljudska veselica, ki je bila zelo dobro

To važno novico, da je Samčeva Katrica nevesta in pa da sta na domu kar dve šivilji, so doznali seveda tudi člani znane «troperesne deteljice». Neki deževni dan v mesecu avgustu so bili vsi trije prijatelji skupaj v Slapnikarjevi kovačnici. Kovač Žan je razbijal po razbeljenem železu, Čebulov Jožko je poleg sedel na stolu, Jaka pa je gonil kovaški meh.

«Ti, Žan, veš kaj! Sedaj moramo pa poizvedeti, kdaj bo poroka Samčeve Katrice. Ji bomo nesli pismo in njenemu ženinu zagradili pot. To vem, ako je le pravi Ljubljančan, se nam bo stvar dobro obnesla!»

Kovač Žan, ki je ravno izgotovil železo, si zviije cigareto in govori: «Kajpak, Jožko — pismo ponese mo inženjerju! Naj spozna ta gospod ženin, da smo tukaj fantje, ki nimamo ajdovice v glavil!»

Ker Jožko in Jaka nista imela nič pravega dela tisti dan, sta se napotila proti večeru do Samčeve Katrice.

Prav zadovoljno sta se nato vračala proti večeru domov, kajti doznala sta vse podrobnosti, kdaj pride ženin po nevesto.

«Ti, Jaka, kdo bi si mislil, kako se preprosto kmečko dekle sprevrzel! Ali si jo videl, to Katrico, kako gosposko zdaj izgledal!»

«Videl sem jo, videl! Nič se ji ne pozna, da je bila že enkrat mati. Veš ti, Jožko, prav ponosen bo lahko inženjer nanjo! Lahko je žal Trdinu, da je ni dobil; ta je kakor noč in dan proti njegovi Rezil!»

Čebulov Jožko je kot pravi navadni pesnik takoj začel zlagati ženitovanjsko pismo.

Hotel ga je sestaviti posebno imenitno, kajti poroka domačega dekleta z mestnim gospodom inženjerjem se je tudi domačim fantom zdela prav pomembna čast.

Prav lep dan je bil na Malega šmarna. Vse, kar je moglo lezti in iti v okolici, je bilo zbrano okrog Samčeve hiše. Vsi ti radovedneži so namreč pričakovali prihoda Katričinega ženina.

Na občinski cesti, ki je pod Samčevo hišo, so pa imeli dolinski in zahribski fantje z belim prtom pogrnjeno mizo in na nji štiri bokale vina, kakor predpisuje stara kranjska kmečka fantovska šega.

Čebulov Jožko se je s svojimi tovariši kaj imenitno držal pri mizi in čakal Katričinega ženina. Imel je na mizi lepo spisano ženitovanjsko pismo in opravljen je bil v dično narodno nošo.

Ura je odbila tri popoldne.

Fantje so kmalu tedaj ugledali prihajati tako težko pričakovanega ženina, kakor je bilo napovedano.

Inženjer se je vozil na ličnem koleslju sam z voznikom, na drugem, sledečem vozu pa je bilo petero njegovih prijateljev iz Ljubljane.

Vozova sta pripeljala do fantov.

Jožko, ki je bil vaje se obnašati proti gosposkim ljudem, lepo pozdravi ženina z željo, naj prisostvuje lepi kranjski fantovski navadi, da se mu prebere v tako važnem trenutku ženitovanjsko pismo. Nato začne počasi in s preudarkom brati:

Zdaj boste se od nas ločili,  
a mi smo vedno vas ljubili,  
podajte enkrat še rokó  
popreden vzamete slovó.

Ko bosta pred oltar stopila,  
da vendar ne bi pozabila,  
kakóv pomen ljubezni je,  
ki nima konca, kraja ne...

Poprej ko mašnik zvezo sklence,  
okrog rok vama štólo dene  
in vama blagoslov še dá —  
na veke sta zavezana...

Sedaj pa, ženin vi premili,  
se bomo nekaj zgovorili,  
poprej, ko se zavezete,  
da malo v žep posežete...

Nevesto smo vam varovali,  
jo vedno zvesto spoštovali,  
zatorej žalostni smo vsi,  
ker nam jo odpeljate vi.

Pa vendar, ljubljena predraga,  
naj srečo vama Bog odvaga,  
pozdrav vam, tetka, starejšina,  
in cela svatovska družina!...

Ko je Jožko to prečital, je pomenljivo dvignil prst in za zaključek smehlja je poudaril: «Pozdravljamo vas vsi podpisani fantje: prvi je Jaka Srpála — pil bi ga rad iz bokala; drugi je Peregrin Kuštrin — ta je zlatega vinca sin; tretji sem jaz, Matevž

obiskana in pri kateri ni manjkalo pristrčne zabave.

**LOŽ—VIŠEVK.** Prosimo tudi mi malo prostora. Pri nas je nekaj fantov Orlov, odnosno «božjih soldatov», kakor pravijo ljudje. So pa med njimi tudi taki, da se raje pretepajo, kakor Bogu izkazujejo čast. Nedavno so izven vasi pretepli ubogega fanta; eden ga je tako udaril z vozno ročico, da so ga morali nezavestnega prenesti domov. Sličnih primerov pa je bilo že več. V nedeljo po Telovem so popoldne silno rogovillili in se je eden odlikoval s tem, da je s samokresom v roki izpraševal, koga naj ustrelji. K sreči pa so se našli fantje, ki so ga obrzdali in ga primerno poučili spoštovati krščansko ljubezen, katere ta Marijin družbenik in Orel očitno ne pozna. Kdaj bo konec fantovske podivjanosti, če so celo tisti najbolj divji, ki se sami štejejo med «božje tistate»?

**KRIŽE PRI TRŽICU.** — Volitve res so spake; vsem delajo skrbi, posebno svečenike na petah zdaj srbi.

Pri nas živimo v volilni borbi za občinsko gospodarstvo. Kot farna agitatorja sta se pokazala seveda gg. župnik in kaplan, ki pa sedaj še malo bolj skrivaj hodita po vaseh, nadlegujeta ljudi in z lažnivimi sredstvi pregovarjata volilce, da je sedajno gerentstvo zapravilo lov ter zdravstveni odsek in tako dalje, kar je vse gola laž. Za vse to lahko dobe odgovor pri gerentstvu. Mislili smo, da se bo napravil sporazum glede sestave občinskega odbora, kar je pa sedaj izključeno, ker so se začeli javljati črni oblaki po vaseh. Menda bi se gg. duhovnikom ne bilo potrebno vmešavati v občinsko gospodarstvo, ker ne plačujejo davkov, pač pa jih še pobirajo zase v obliki bere. Ali hočeta postati župnik župan, kaplan pa sluga? Pa naj imata veselje v domišljiji! Do 18. avgusta se bo že pokazalo, da ljudje niso pozabili na klerikalno gospodarstvo in njihove dobrote. Dalje je žalostno od našega g. župnika, da je na

Srborit — ki nisem nikdar vina sit... To smo torej priče tri — ki jim nikoli dosti ni!

Ženino je silno ugajalo to izvirno in šaljivo fantovsko pismo.

Segel je globoko v žep in obdaril fante in po njih želji in navadi pil z njimi vino. S Katrico, ki je prišla pričakovat svojega ženina, sta odšla nato v družbi proti v Samčevemu domu.

Fantje so bili prav zadovoljni. Popili so vino, spravili potem mizo in odšli, da se pripravijo za večer, ko pojdejo pred Samčev dom — «oglarit».

Svatbe, kakršna je bila pri Samčevih tisto noč, niso pomenili tamošnji domačini.

Najbolj spravljive stare ženske niso mogle nič slabega govoriti. Pač pa so zavidljivo tožile: «E, ta Katrica pa ima srečo, kdo bi si mislil kaj takega!...»

Naslednje jutro sredi krasnega dopoldneva se je vsa v cvetju in lepi obleki, sedeč poleg ženina, peljala Katrica skozi domači kraj na novi dom v Ljubljano. Vsi, ki so jo videli tako okinčano, so vsepovprek govorili: «Tako je lepa, kakor španska kraljica!...»

Vozeč se skozi zahribsko vas so se Katrici orosile lepe oči. Spomnila se je, da je tam v obližju Trdinov dom, kjer žalostno gospodarji nje nekdanji nezvesti Jaka. Pred dobrim letom je šla tod mimo in ji je enako tu pogled obstal! Šla je takrat sama, ne vedoč kam... prezirana od vseh domačih. Šla je takrat z malim svežnjem v rokah — sedaj se pa kot imenitna mlada, novoporočena žena pelje poleg svojega moža. Pred njo stopa novo življenje... bo li srečna ali nesrečna? Srce ji močno utripa, kakor bi jo hotelo zatrdno prepričati: «Da, srečna boš!...»

Konec drugega dela.

Vidovdan razobesil črno raztrgano zastavo iz zvonika, da so se ljudje zgražali nad tem. Ko sta se Nj. Vel. kralj in kraljica peljala mimo, je kralj ustavil avto in vprašal ljudi, kakšno je to selo in potem nekaj zapisal v zapisnik. Naša duhovščina ne pozna strpnosti, nego le mržnjo do vsega, kar mogoče ni njej po godu ali njej v prid.

**ZIROVNICA.** Prihodnjo nedeljo 12. t. m. bo priredila podružnica Jugoslovenske Matice na Breznici svojo običajno letno veselico, združeno s tombolo. Vse dosedanje veselice podružnice so zelo dobro uspele in je poslala podružnica na pr. lansko leto glavnemu odboru nad 10.000 Din. s čemer se ne morejo ponašati marsikatero večje podružnice v mestili. Za ta uspeh se je zahvaliti požrvovalnosti vseh članov in vseh faranov kakor tudi mnogim okoličanom, ki so vedno radi posejali naše veselice in tudi mnogo žrtvovali v blagi namen, ki ga ima Matica. Upamo, da tudi letos ne bomo zaostali za prejšnjimi uspehi. Nabranili je že par sto krasnih dobitkov in komur bo sreča mila, bo lahko dobil vrečo moke, «štok cukra», električni gladilnik itd. Cena posameznim tablicam je samo 2 Din. Opozorjamo zlasti nedeljske izletnike, da se udeležijo te veselice, ker so zveze z vlaki zelo ugodne na vse strani. Pričetek veselice ob 2. popoldne v Svefinovi gostilni v Zirovnici. Žrebanje ob 4.

**MENGES.** (Delavski tabor na Homcu.) Minulo nedeljo, 5. t. m. je delavska krščansko-socialna organizacija iz Vevč in Medvod pod vodstvom g. Gostinčarja priredila zborovanje v klerikalni trdnjavi na Homcu. Govorila sta poglavitno klerikalna poslanca dr. Gosar in Smodej. Prvi je govoril o potrebi te organizacije ter o ljubezni in pravičnosti v državi po načrtu edino zveličavne stranke SLS. G. Smodej pa je po svoje osmolil in opalil vlado Narodnega bloka ter ostro ozmerjal Radičeve poslance, ker so priznali kralja in vidovdansko ustavo, katero da bo opozicija «revidirala» ter onemogočila izvesti tudi nove zakone, posebno mu ne ugaja novi tiskovni zakon. Smešno je tudi, da je g. Smodej izrazil, da nismo Jugosloveni v naši državi en narod, ampak trije. V sveti jezi se je lotil tudi ministra dr. Žerjava in dr. Pivka. Končno se je poslanec Smodej v svoji krščanski ljubezni do bližnjega spomnil tudi ministrskega predsednika Pašića, da je neozdravljivo bolan in če umrje, pride do padca vlade Narodnega bloka. Star pregovor pa pravi: «Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade!» Slovenski delavci, obrtniki in kmetje, združimo se še tesneje v enotno narodno in napredno fronto proti klerikalcem, ki so največji škodljivci države in slovenskega ljudstva!

**BELA KRAJINA.** 28. in 29. junija je uprizoril dramatični odsek «Zarje» na Talčjem vrhu igre «Pred sodnikom», «Trije učenjaki» in «Tihotapci». Igralci so nastopili prvič na domačem odru. Kdo bi si mislil, da se dobe taki skrili talenti, kakor je bil Jernač, ki je rešil svojo vlogo mojstrsko tako v govoru kakor v kretnjah! Resna poglobitev v razvijajoče se dejanje ga je dovedla do te višine. Postal bo eden naših najboljših igralcev. Tudi pravdarja Blaž in Gašper nista zaostajala: smejeti se jima je moralo vse. In Martin! Pa je zopet prikolovratil Tine, stavec, s košem na hrbtu! Kako uren je bil, ko si je basal zajce pod suknjo, da mu jih ne bi pobral «financ», ki je imel s seboj tudi zvrhan žakelj humorja. Nikakor ne smemo prezreti odločnega gostilničarja in strahopetne učenjake, katerih «ravs in kavs» je pozdravilo burno ploskanje. Le tako naprej! Gledalcev je bilo izredno mnogo. Udeležba je pokazala, da ima ljudstvo smisel za igre, kar naj bo v bodrilo igralcem, da ne bodo pometali svojih hrušk v debelačo (koruzo), ampak se bodo učili dalje, dasiravno kikirikne kak petelinček v lozi...

**BIRČNA VAS.** Vidovdanska proslava je tudi v naši samotni potekla v splošno zadovoljnost. Govoril o bratski ljubavi Jugoslovenov in pomen Vidovega dne so bili iskreno izvajani. Na želje šolske mladine so se ponovile deklamacije s petjem o «Neodrešeni domovini» in g. prof. Mo-

drijana «Kralj Matjaževa» igra, katero so se bili naučili za šolsko prireditev ob petnajstletnici obstoja tukajšnje šole. Vse tri narodne himne je pomagala peti navdušeno navzoča šola odrasla mladina. Lična je bila razstava ročnih del, ki je imela namen povečati veselje otrokom in staršem do šolskega rokotvornega pouka. — Med letom je zbrala naša šolska mladina 100 D za pirhe Jugoslovenski Matici, 50 Din za Rdeči križ, 25 Din za Francoski dan in 1400 starih znamk za C. M. družbo ter razprodala s pomočjo učiteljstva 90 kart za književno tombolo.

**GORNJI GRAD.** (Izjava.) Podpisani izjavljam, da nisem v nikakšni zvezi z dopisom v «Domovini» št. 25 pod naslovom «Gornji grad» in bom proti vsakomur, ki bo širil take neresnične govorice, postopal sodnijsko. — Ivan Štorgelj, Štajngrob 32, p. Gornji grad.

**ZIDANI MOST.** Socialističnemu odpisniku želim dati v našem spoštovanem listu «Domovini» nastopni odgovor: Pri nas v Zidanem mostu je šest možičkov, ki so nosili že vse politične barve, samo narodne še ne. Zdaj so zopet rdečkarji in smatrajo za svojo glavno nalogo, da poskušajo razbiti narodno delavstvo. Začeli so udrihati po voditelju te organizacije F. L. in drugih. Njihovo udrihanje pa je navadna kleveta. Ako vedo kaj in ako še vobče imajo kaj zmisla za resnico, naj pridejo z njo na dan. Mi narodni delavci nimamo nikakih s krivnosti in če se boste vi posluževali samo laži in obrekovanj, bomo mi prišli z dejstvi na dan, ki vas bodo neprijetno zadela. Mi ne obrekujemo nikogar, pa tudi ne zbornjemo med službenim časom kakor vi. Posebno neki paznik naj gleda na svoje ljudi, da se ne bo kdo ponesrečil, kakor se je to zgodilo pred dvema mesecema. Vsak naj pazi na svoje delo! Če ne bo miru, se bomo še pomenili v «Domovini». Na svidenje! Član «Unije».

**SEVNICA.** Škandal, kakor ga uprizarjajo nemškutarji v Sevnici, ne more biti večji, kakor je na nekem kegijišču, kjer se zbere večkrat omenjena družba, ki hajla in nemškutari pozno v noč. Mar so gospodje pozabili, kje se nahajajo. Upamo, da se to ne zgodi več in da se omenjena družba poboljša. Omeniti pa moramo, da je bilo v družbi tudi nekaj gospodov Slovencev, ki se pa niso manje odlikovali od ostalih.

**MARIJA GRADAC.** Delo naših vztrajnih naprednih borcev za razmah napredne ideje in prosvete se kljub težkočam prav uspešno razvija. Dne 4. julija se je storil pomemben korak, s katerim so se zavzele prve postojanke bivše klerikalne trdnjave v tukajšnji občini. Dasi je bilo precej truda in naporov, so mladi agilni borci vztrajali kljub vsem natolečevanjem, obrekovanjem in celo javnim grožnjam. Omenjenega dne so ustanovili nov dom, novo torišče. Dobro obiskan ustanovni občni zbor krajevne organizacije SDS za občino Marija Gradac pod vodstvom okrožnega tajnika se je vršil nad vse mirno in dostojno. Delavci tovarn v Gračnici so se polnoštevilno udeležili zborovanja in jih je pristopilo kakih 40 k ustanovljeni organizaciji, da šteje danes preko 120 članov. Izvolil se je naslednji odbor: predsednik Graznik Edi, podpredsednik Pušnik Alojz, tajnik Vengust Ferdo, blagajnik Vorina Florijan; odborniki: Ulaga Anton, Flis Tomaž, Pečnik Jernej, Bucek Karel, Požin Franc, Putrih Matevž, Briner Rudolf. — Ker je občina velika in raztresena, si je odbor nadel nalogo, da skliče čimprej širšo sejo članstva v Rimskih toplicah. — Novoizvoljenemu odboru čestitamo in želimo mnogo uspehov.

**SV. JEDERT NAD LAŠKIM.** V «Straži» sem čital, da Hrvači izvažajo svinje v druge dežele. In tako so dali svetojedertski klerikalci v «Stražo», da bi radi spravili nekaj njim nasprotnih fantov proč. Tega pa ne vedo ti možje, kako potrebno bi bilo, da bi jih kdo zmešal med hrvatske svinje in jih odpeljal stran, da ne bi še drugim delali sramote. Kdor bi to napravil, bi gotovo imel 300 dni odpustkov. Zlasti prvi farski podrepanik in cerkveni pevec, ki se silno

postavlja na koru, bi zaslužil, da se z njim ravna po «Stražinem» receptu. Svetojedrski klerikalci, držite jezik za zobmi, da ne dobite še daljših nosov, kakor jih imate!

**GIGLENCE.** V nedeljo se je praznoval po naših cerkvah god slovanskih apostolov Cirila in Metoda. Prejšnja leta si lahko na predvečer opazoval množične kresove po Slovenskih gorah, Kozjaku, posebno pa na Pohorju. A letos? Samo en kres smo videli na slivniškem Pohorju. Kaj so Slovenci že pozabili na ta velika moža? Pa ni čuda, če preprosti narod pozablja na apostola slovanskega rodu, ko tudi naši svečniki ne kažejo pravega zanimanja zanj, ker nista bila rimovca, gotovo pa ne v tem zmislu, kakor bi si oni želeli. Poleg tega pa sta še bila Slovana, kar našemu svečeništvu najbrž ni po godu, saj radi pokažejo svojo mržnjo do slovanstva sploh, kakor so to storili n. pr. naši poslanci-duhovniki, ki so dvakrat strgal napise v cirilici nad svojo posvetovalno sobo v Beogradu. Pa so tudi častne izjeme. Tako smo poslušali na predvečer 5. julija trjankanje zvonov iz župnijske cerkve v Vurberku. Zastoj pa smo pričakovali takšnega zvonjenja od domače farne cerkve pri Sv. Martinu. Zakaj je tukaj izostalo, ko nam je znano, da se je to že večkrat zgodilo na predvečer goda našega g. župnika? Ali je naš g. župnik večji svetnik, kakor sta bila slovanska apostola? — Veliko veselje je napravil vurberški g. župnik svojim faranom na praznik sv. Rešnjega Telesa. Vsi obredi so se vršili v slovenskem jeziku, kar je napravilo na udeležence globok vtis in marsikomu so se porosile oči. Radovedni smo, če bo drugo leto to storil naš g. župnik. Morda bi bil poprej pripravljen to izvršiti v nemškem jeziku.

**MALA NEDELJA.** Zrebanje loterije Narodnega kulturnega društva je zaradi nastalih zaprek preloženo na jesen, pač pa se vrši v nedeljo 19. julija ob vsakem vremenu v društvenem domu velika ljudska veselica. Naši dijaki uprizorijo zanimivo burko «Maks v škripcih». Iz prijaznosti nastopi tudi pevski kvartet iz Ptuja z umetnimi in narodnimi pesmimi. Sodeluje godba na pihala med odmori in pri prosti zabavi s plesom. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Vabimo vse prijatelje lepe pesmi in poštene zabave od blizu in daleč, da se prireditve dne 19. julija udeležijo v obilnem številu.

## BELEŽKE

+ V neprijetnem položaju se nahaja g. Pucelj. Zvezal se je s slovenskimi republikanci. Radič v Zagrebu se pa zanj niti ne zmeni, kajti pri pogajanjih med radičevci in radikali se pač razgovarjajo o rešitvi hrvatsko-srbskih vprašanj, ne pa tudi o rešitvi velikolaškega državnika g. Pucelja iz propadanja njegove stranke. Ker pa je g. Pucelj po vsej sili izlezal v radičevsko torbo, je izgubil zaupanje tudi pri srbskih zemljoradnikih, ki mu doslej niti enkrat še niso dovolili, da bi lahko govoril v skupščini v imenu njihovega kluba, čigar član je še danes. Na drugi strani pa mu doma zavedni in pametni kmetje uhajajo iz stranke, ker nočejo ničesar čuti o zvezi z republikanci in radičevci, ki so vsa leta obstoja Jugoslavije zavirali vsako pametno delo v Narodni skupščini in ki nosijo največjo krivdo, da naše razmere še niso tako urejene, kakor bi lahko bile. Pametni pristaši SKS. prestopajo spričo Puceljevih političnih in veledržavniških kozolcev v samostojno demokratsko stranko, ki je vedno dosledno zastopala stališče resnega dela, zato pa tudi g. Pucelj vpije v svojem «Kmetiskem listu» proti samostojnim demokratom kakor kak mešetar, ki se mu je ponesrečila kravja kupčija.

+ Klerikalcem trda prede! Preteklo soboto je imel dr. Korošec kot ljubljanski poslanec shod v Ljubljani, ki se ga je udeležilo kakih 150 oseb, ker jih več ne gre v dvorano rokodelskega doma, kjer se je ta shod vršil. Včasih je «Slovenec» na dolgo in široko poročal, kaj je kje dr. Korošec

govoril, o tem shodu pa poroča samo v par vrsticah, da je dr. Korošec govoril o političnem položaju. Kdaj je govoril, mi ne vemo, smatramo pa, da je moralo biti dr. Koroščevo poročilo o političnem položaju tako klavarno, da se ga škofov list ni upal objaviti. To pa tudi ni nič čudnega! Klerikalci so danes namreč zapuščeni od vseh, vladne stranke se zanje niti ne zmenijo, radičevci pa so jih tudi pustili popolnoma na cedilu. Tako so klerikalci danes popolnoma osamljeni v Narodni skupščini, kar je uspeh politike dr. Korošca, ki je hotel sedeti na dveh stolih. Zgodilo se je, da je dr. Korošec obsedel med dvema stoloma in o takem političnem položaju je res težko pisati v «Slovencu».

+ O davkih pišejo zadnje čase zelo mnogo klerikalni listi. Takrat seveda, ko so bili na vladi klerikalci, so molčali potuhnjeno, dasi so pred vsakimi volitvami napovedovali, da bodo davke znižali. Mi smo že večkrat pozvali klerikalce, naj povedo, kdaj so kaj storili za znižanje davkov, ko so sedeli v šestih letih že petkrat na vladi, pa doslej še nismo dobili od njih nobenega odgovora. Vemo, da ga tudi nikoli ne bomo dobili. Ugotoviti moramo, da so imeli klerikalci nad 20 poslancev in vedno po več ministrov v vladi, da pa danes zavračajo vso krivde za velike davke v Sloveniji na druge. Dr. Zerjav in dr. Pivko sta edina samostojno-demokratska zastopnika iz Slovenije in je zato popolnoma upravičeno vprašanje, kako je mogoče, da zahtevajo klerikalci n. pr. od dveh samostojnodemokratskih poslancev, naj storita to, kar prej nad 20 klerikalnih poslancev s svojimi ministri vred ni znalo doseči.

+ Puceljeva zavijanja. Zadnjič smo navedli, kaj je «Kmetijski list» napisal o g. Prepeluhu pred šestimi meseci in smo izrekli skromno željo, naj bi nam g. Pucelj povedal v novem glasilu slovenskih republikancev in samostojne kmetijske stranke, «Kmetiskem listu», ali je še istega mnenja o Prepeluhu, kakor je bil pred pol letom in kako je mogoče tako naglo izpreobrnjenje pri njem, da se je danes zvezal s človekom, ki ga je svoj čas najljutejše napadal in mu očital vse mogoče grehe, predvsem pa koristolovstvo. Gospod Pucelj naši skromni želji ni ustregel, pač pa se izvija v «Kmetiskem listu», češ, da naš list ne pove, kje in kdaj je g. Pucelj kaj takšnega pisal o g. Prepeluhu, ker da «Domovina» prav dobro ve, da so tiste nemarnosti pisali oni, ki so danes zopet v njenem taboru, odkoder so jih poslali špijonirat in zgago delat med samostojno misleče naše kmetsko ljudstvo. Na to nesramnost odgovarjamo, da je dobesedno tako, kakor smo mi navedli, pisal o g. Prepeluhu «Kmetijski list» v 1. številki od 7. januarja letošnjega leta. Kar se pa tiče trditve, da so v «Kmetiskem listu» napisali «nemarnosti» o gosp. Prepeluhu ljudje, ki so danes zopet v taboru «Domovine», ugotavljamo, da je to nesramna laž, nedostojna vsakega poštenega lista. Pozivamo g. Pucelja in «Kmetijski list», naj povesta, kdo so tisti ljudje iz tabora «Domovine», ki so špijonirali v SKS. in pisali v «Kmetiskem listu» nemarne članke proti g. Prepeluhu zato, da bi kompromitirali g. Pucelja. Vprašamo tudi, kako je mogoče, da je pustil Pucelj objavljati v «Kmetiskem listu» proti Prepeluhu «nemarnosti», ki jih ni odobral. Končno pa še ugotavljamo, da je «Kmetijski list» ostal dolžan odgovor, kako je bilo mogoče tako hitro izpreobrnjenje g. Pucelja, ki je po vseh napadih na g. Prepeluha v «Kmetiskem listu» sklenil zvezo z njim, ne da bi kdaj te napade javno prekdical, dasi so bili skrajno žaljivi in objavljeni z njegovo vednostjo.

+ Pogajanja med radikali in radičevci. «Kmetijski list» piše: «V trenutku, ko pišemo te vrstice, so pogajanja med radikali in radičevci bržkone že končana.» Mi pa pravimo: «V trenutku, ko pišemo te vrstice, pogajanja med radičevci in radikali še niso končana in tudi ne bodo tako hitro in gladko, kakor si to želi g. Pucelj.»

+ Draginjske doklade za duhovščino. Klerikalci vedno vpijejo, da so samostojni demokrati proti veri in cerkvi ter da preganjajo duhovščino.

Res je pa samo, da samostojni demokrati niso proti veri in cerkvi, pač pa so nastopali in bodo tudi v bodočnosti vedno nastopali proti tisti duhovščini, ki zlorablja vero in cerkev za svoje strankarsko-politične ali pa osebno-koristolovne namene. Tako zlorabljanje je namreč proti pravi veri in cerkvenim interesom, ker jemlje med ljudstvom ugled duhovščini, predvsem pa veri in cerkvi. Da pa v splošnem samostojni demokrati niso proti pošteni duhovščini, zlasti ne proti pošteni siromašni duhovščini, dokazuje najbolje dejstvo, da je pretekli teden finančni odbor Narodne skupščine na posredovanje samostojnih demokratov, predvsem ministra Pribičevića in dveh drugih demokratskih poslancev končno javno uredil vprašanje draginjskih doklad za duhovnike. Draginjske doklade za duhovnike so razdeljene v štiri razrede. Dalmacija, kjer je duhovščina res siromašna, je v prvem razredu in bodo dobivali duhovniki po 25 Din draginjskih doklad dnevno; v drugem razredu dobivajo po 20 Din dnevno. Slovenija in Srbija sta v tretjem razredu in so zvišane draginjske doklade na 480 Din mesečno, in sicer tudi za upokojene duhovnike. Finančni minister je pristal na to zvišanje in je v ta namen že določil 300 milijonov dinarjev. Tako preganjajo samostojni demokrati duhovnike. Prepričani smo, da «Domoljub» o tem ne bo poročal in da bo še nadalje pisal, da so samostojni demokrati proti veri in cerkvi. Dvomimo tudi, da bi «Domoljub» kdaj povedal, koliko vpokojenih siromašnih starih duhovnikov je že ljubljanski škof nastanil na svojih obširnih veleposestvih...

## GOSPODARSTVO

### Kmetijski pouk

#### DROBNO KLASJE.

Kdor se hoče poučiti o vrednosti enega in drugega žita po naših njivah, naj gre ven na polje in naj pregleda žitne njive. Našel bo mnogo poučnega in zanimivega, pa tudi mnogo spodbudnega. Pri takem opazovanju bo našel velike razlike v razvoju posameznih žitnih vrst. Prišel bo do njiv, kjer je žito enakomerne rasti in lepega klasja. Naletel bo pa tudi taka žita, ki so neenakomerne rasti in sploh bolj slabega in drobnega klasja. Klasje je majhno, kratko in drobno, nenavadno slabo in šibko. Bilke so seveda tudi krajše kakor navadno.

Tako drobno klasje, ki ga opazujemo še najbolj pogosto pri rži, nam živo priča, da se žitu slabo godi in da trpi stisko in pomanjkanje. Na dobro obdelanih njivah tega ne vidimo, pač pa na njivah, ki so slabo gnojene in slabo obdelane. Vzrok ne tiči v slabem semenu, ampak v slabem delu, oziroma v slabi zemlji. Lačna rž ne more delati bogatega klasja!

Njiva s tako slabim žitom nam zmeraj kaže, da leži krivda na gospodarju. Rž je bolj malotrebna rastlina, ali zato ji ne smemo odkazati prostora, kjer ji manjka za življenje potrebnih pogojev. Rž ne potrebuje novega hlevskega gnojenja, ali zemlja pa mora imeti vendarle zadosti moči od zadnjega gnojenja. Če ji te moči manjka, potem si je treba na vsak način pomagati z umetnimi gnojili. S tako beraškimi pridelki se pa ne smemo na noben način zadovoljevati! Gospodarja morajo taki neugodni uspehi tudi neprijetno zadet, če ima količkaj čuta za svoje gospodarstvo in za svoje imetje.

Posledice tako slabih pridelkov čuti najbolj gospodar sam. Drobno klasje ne daje le dosti manj pridelka, ampak je tudi ves pridelok sam na sebi dosti manj vreden. Tako klasje daje tako slabo zrnje, da ni za kupčijo, še manj pa seveda za seme, tako da ima gospodar dvojno škodo. Rastline, ki izrastejo iz takega semena, so vobče bolj občutljive in slabe. Kdor ima tako borne pridelke, mora gledati, da si preskrbi drugod potrebno seme, pa naj ga poišče kjerkoli.

Zemlja sama pa ostaja po takih pridelkih tudi tako izpita in izdelana, da ji je treba dobrega gnojenja in dela, da se zopet opomore in pride zopet do redne svoje rodovitosti.

### NAPAKA PRI ZELENEM KRMLJENJU.

Ob slastni zeleni krmi se naša molzna goved najbolj počuti in daje tudi največ mleka. Najbolj ji ugaja dobra sočna paša, kjer muli samo mlado, tečno in lahko prebavno travo. Ob dobri in zadostni paši se žival enakomerno preživlja, kar je za ves počut in za užitek velike vrednosti.

Drugače je pri hlevskem krmljenju. Tukaj menjavamo zeleno krmo. Po naših poljedelskih krajih pokladamo tekom poletja različna zelena krmila, kakor luzerno, rdečo deteljo, domačo deteljo, travo, zeleno grašico z ovsom, zeleno turščico i. dr. Večino zelene krme pridelujemo po njivah, travo pa po sadnih vrtovih in deloma po travnikih. Pri takem menjalnem krmljenju je gledati, da dobivajo živali ves čas poletja kolikor mogoče slastno, tečno in lahko prebavno krmo. Ni zadosti, da je krma «zelena», ampak treba, da jo ves čas žival dobro žre in dobro izkoristi, in da ne dela zjedij, ki gredo nazadnje v gnoj.

V tem pogledu se pri nas še tu pa tam greši in sicer na škodo krmi, živini in nam. Pravkar se lahko prepričamo pri enem in drugem živinorejcu, da poklada živini zeleno travo, ki je preveč zrela in ki jo živina ne žre rada. Taka prezorjena zelena klaja ima kajpada veliko manjšo vrednost, kar se pozna že na tem, da živini ne diši in da po njej tudi slabše molže. Veliko krme gre pri tem v izgubo, ker dela živina preveč zjedij. Pri zelenem krmljenju mora veljati pravilo, da ni pokladati ostarele in pretrde zelene krme, ne take detelje niti trave, ker nam take klaje živina ne poplača, ampak nasprotno. Molzni živini je treba sočne, okusne, tečne in lahko prebavne krme. Le taka se dobro izplača. Kakor hitro je pa zelena krma ostarela ali prezorela in je postala manj okusna, potem trpi vsa mlečnost in tudi dober počut živali.

Da bo zeleno krmljenje prav zaleglo, je skrbeti, da imamo za ves čas poletja pripravljene dosti zelene krme, da se z zelenimi krmili prav menjava in o pravem času. Zelena krmila se morajo prav vrstiti, da si ne bo treba pomagati v sili s prezorjeno travo iz travnikov! Skrben gospodar si mora napraviti načrt za pridelovanje in pokladanje zelene krme, da bo prav izhajal. Zelene krmilne rastline se morajo o pravem času kositi in o pravem času — dokler so še dosti sočne in slastne — porabiti, da nam res prav zaležejo in prav hasnijo.

Prezorele trave in druge take zelene krme pa ni pokladati, ker je trda, neokusna in manj prebavna in ker je živina veliko zavrže v gnoj, kar je odločna škoda za prizadetega gospodarja.

### POLEGLO ŽITO.

Po mnogih krajih leži žito na tleh. To ni samo velika škoda, ker je pri takem žitu vsa žetev otežkočena, ampak poglavitno zaradi tega, ker nam tako žito slabo plenja, ker daje veliko slabše zrnje in dosti manj zrnja. Imamo kraje, kjer nam žito pogostoma poleže, pa tudi take, kjer se taka škoda redkokdaj pripeti, razen takrat, kadar nastopijo silno neurje in vihre, ki vržejo žito ob tla, tako da ostane ležati. Proti takim nezgodam smo brez moči kakor smo brez moči proti poplavi ali toči.

Kjer nam pa žito pogostoma poleže in to ob manj silnih povodih, tam bi se morali poleganja po možnosti varovati in braniti. Žito nam rado poleže pri gosti setvi, ali če se močno obraste ali če je prebujne rasti. Vsega tega se pa lahko varujemo. Predvsem se je poprijeti po takih krajih bolj redke setve, da se bilke lahko od vrha do tal krepko razvijajo in da vsled tega tudi bolj trdno stoje. Važno je tudi, da je vsa setev kolikor mogoče enakomerna, namreč da ni mestoma pregosta in s tem podvržena poleganju. Setev žita s strojem je v tem pogledu veliko

boljša. Kjer poznajo strojno setev, trpi žito v resnici veliko manj pred poleganjem.

Važno je tudi, da žita ne sejemo na gnoj, ampak raje šele drugo leto po gnojenju. Bujna rast, ki je v zvezi s svežim gnojenjem in hlevskim gnojem pospešuje poleganje. Po legah, izpostavljenih za poleganje, se moramo pa tega ogibati. Žito je sicer rastlina, ki je dušika potrebna, vendar ga ob pravilnem kolobarjenju in gnojenju najde tudi še drugo leto dosti v zemlji. V nasprotnem primeru pa lahko pomagamo s prikladnim umetnim gnojilom, z apnenim dušikom ali čilskimi solitrom.

Če se nam pravilno sejano žito pozneje preveč obraste in zgosti, je tako setev zredčiti, naj si bo z brano ali pa z obžinjanjem. Eno ali drugo, na noben način pa ne smemo prepuščati takega žita svoji usodi, če nočemo biti oškodovani.

Poležano žito daje slabe pridelke. Škoda gre v tisoče. Razen tega prizadeva vsa žetev mnogo več dela in stroškov. Torej zguba na vse strani! Razen vsega tega se pa po takih njivah tudi plevele močno razpase in raznese. Ko se razširijo tudi pri nas sejalni stroji in bolj redka in pravilna setev, se bo tudi naše žito bolj uspešno upiralo poleganju in bo dajalo tudi pri nas lepše pridelke kakor danes.

### POZNA KOŠNJA IN NJENE POSLEDICE.

Pozna košnja je letos po raznih krajih zvezana z ogromno škodo. Danes čutimo prav v živo, kako težke so posledice, če zamudimo pravi čas za košnjo. Vse to trpimo toliko huje, ker nam letošnje vreme nenavadno močno nagaja. Mnogo pokošene krme se valja še zmeraj po naših travnikih, ker je ne moremo posušiti in spraviti. Napol je že gnila in črna, tako da so kupi bolj podobni gnoju kakor pa sladkemu senu. Na tisoče in tisoče je škode po takih krajih. Najhuje so prizadete travniške lege, ki so bile poplavljene ob košnji in na katere je voda nanesla blata in peska, tako da je krma tudi na ta način pokvarjena. Koliko dela, koliko zamude in stroškov je združenih s takim spraviljanjem, navsezadnje pa vozimo domov krmo, ki sploh ni užitna in zdrava!

Tej ogromni škodi bi bili lahko prišli v okom, ako bi se bili lotili košnje o prvi priliki, ki se nam je letos nudila. Pred dobrim mesecem, okoli binkošti, je bil čas za pričetek košnje. Pri nas pa radi odlašamo, tako da nam krma prezori in da jo spravljamo, ko je že napol slamnata. Če kosijo v Švici, ki je znana po svoji dobri krmi in lepi živini, dobra dva tedna prej kakor mi, zakaj bi se pri nas ne poprijeli zgodnejše košnje? Saj ima naša dežela bolj toplo podnebje kakor Švica, zlasti pa naši vinorodni kraji. Mar mislite, da se dá s pusto in slabo klajo bolj izhajati pri naši živinoreji kakor pa s tečno in dobro krmo? Po nizkih in poplavljenju izpostavljenih legah bi se morali pa še bolj požuriti. Imamo sicer tudi pri nas gospodarje, ki vedo ceniti vrednost take zgodnje košnje in ki se požurijo s košnjo, toda imamo jih še premalo. Ta dobra navada mora splošno prodreti!

Kdor je letos o pravem času kosil, ima lepo seno in mu tudi otava veliko obeta. Kdor je pa odlašal, ima pokvarjen pridelek in tudi otave mu bo manjkalo. Na mnogih travnikih pa sploh še pričeli niso s košnjo, tako da bo ves pridelek slabši kakor dobra slama in da tudi otave ne bo.

Spričo nezanesljivega vremena, ki ga imamo ob košnji, kaže že z tega razloga prej pričeti s košnjo. Brez dežja itak ne gre, če imamo kaj več košnje. Učimo se od Švicarjev! Zgodnja košnja daje vse boljši pridelek kakor pozna in zakasnela! Nič zato, če je krma bolj voljna ali mehka. Živina jo veliko raje žre in veliko bolj prebavi in izrabi kakor pa krmo, ki nam prezori, povrh pa še trpi vsled slabega vremena. Molzna, mlada in druga goved se pri taki krmi najbolj počuti in z njo seveda tudi mi, ki imamo lepše uspehe.

## Državna kmetijska šola na Grmu

Na državni kmetijski šoli na Gimu (v Novem mestu) se prišne šolsko leto v začetku novembra t. l. Šola ima dva oddelka: *Celoletna šola* nudi poleg teorije tudi *praktično izobrazbo* ter se priporoča vsem prosilcem, v prvi vrsti še onim iz vinorodnih krajev; *zimski šola* obsega večji del te teorije in je urejena zlasti za učence iz nevinorodnih krajev.

Letna šola se prične začetkom novembra in traja do konca 31. oktobra prihodnjega leta z enomesečnimi počitnicami v avgustu. Zimska šola pa traja dve zimi po pet mesecev (od začetka novembra do konca aprila prihodnjega leta).

Učenci so na zavodu pod stalnim nadzorstvom in vzgojo ter imajo vso oskrbo: stanovanje, hrano in pranje perila. Preskrbnina se plačuje polletno naprej in znaša *mesečno 75 Din*.

Na zavodu je tudi gotovo število brezplačnih mest, ki se oddajajo le revnejšim kmetijskim sinovom, ki izpričajo svoje ubožstvo s premoženjskim izkazom, oziroma z ubožnim izpričevalom. Prosilci za brezplačna mesta se morajo zavezati, da ostanejo po končanem šolanju na domačem posestvu. Namen šole je, da vzgaja dobre kmetijske gospodarje; zato majo kmetijski sinovi-bodoči gospodarji prednost pred drugimi prosilci.

Sprejemni pogoji so: 1.) starost najmanj 16 let in ne več kakor 22 let; 2.) moralna neoporečnost; 3.) telesno in duševno zdravje; 4.) z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Prošnje za sprejem morajo biti lastnoročno na celo polo pisane in kolkovane s kolkom za 5 Din za vlogo ter s kolkom za 20 Din za rešitev.

Prošnji je priložiti: 1.) krstni list (kolek za 10 Din); 2.) domovnico (kolek za 20 Din); 3.) zdravniško izpričevalo (kolek za 20 Din); 4.) zadnje šolsko izpričevalo (kolek za 5 Din); 5.) npravstveno izpričevalo (kolek za 20 Din); 6.) izjavo staršev, oziroma varuha, s katero se ti zavežejo, da bodo plačevali stroške šolanja (kolek za 2 Din).

Kdor prosi za *brezplačno* mesto, mora priložiti še:

1.) obvezno izjavo staršev ali varuha, da bo njihov sin ali varovanec po končanem šolanju ostal na domačem posestvu, v nasprotnem primeru pa, da povrnejo zavodu stroške šolanja (kolek za 2 Din); 2.) ubožno izpričevalo, potrjeno od občinskega, župnega in davčnega urada (kolek za 2 Din). — Opozarja se, da se nepravilno kolkovane ali neolkovane prošnje in priloge ne bodo mogle upoštevati.

Prošnje s predpisanimi kolkovanimi prilogami se vlagajo *do 15. septembra t. l. pri ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu, p. Novo mesto*. Blížja pojasnila v vseh zadevah daje ravnateljstvo šole.

## Tedenski tržni pregled

**ŽITO.** Po poročilih iz raznih držav bo letos precej ugodna svetovna žitna letina. Zlasti evropske države bodo imele obilen pridelek. V Zedinjenih državah bo sicer žetev ozimnega žita slabša od lanske, toda so izgledi, da bo jaro žito nadomestilo ta primanjkljaj. Ugodni izgledi evropske žetve se že občutijo na glavnih žitnih tržiščih, kjer cene nagibajo bolj k slabljenju. Na novosadski blagovni borzi se je trgovala letošnja pšenica za poznejšo dobavo po 300 do 305 Din, turščica pa po 175 do 185 Din. V drugih žitarnicah je jako malo kupčije. Novo moko «0» ponujajo po 460 Dni. Baški novi oves za poznejšo dobavo se je trgoval po 245 Din. Izvažajo se samo turščica.

**ŽIVINA.** Cene živini so zadnje čase na slovenskih kakor hrvatskih sejmih slabele. Na zadnjem zagrebškem sejmju 8. t. m. so ostale cene napram sejmju prejšnjega tedna v glavnem neizpremenjene. Trgovali so se za kilogram žive teže: voli, prvorazredni po 8-50 do 10 Din, drugorazredni 7 do 8-50 Din, tretjerazredni 6 do 7 Din,

biki 6 do 8 Din, krave, prvorazredne 7 do 8-50 Din, drugorazredne 6 do 7 Din, tretjerazredne 8 do 5 Din, mlada živina, prvorazredna 9-50 do 11 Din, drugorazredna 8 do 10 Din, teleta 7 do 8-50 Din, avinje, hrvatske, mesne 12-50 do 14 Din, debele 15 do 15-50 Din, konji 2000 do 6000 Din komad po kakovosti.

**KRMA.** Cene nazadovale. Na zagrebškem sejmu so bile naslednje cene: seno, prvorazredno 75 do 100 Din, drugorazredno 60 do 75 Din, slama 50 do 80 Din za 100 kg.

## Kratke vesti

= **Vrednost našega denarja.** Na zagrebški borzi se je dobilo 8. t. m. v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 795-50 do 807-50 Din, 100 italijanskih lir za 207-50 do 210-50 Din, 1 dolar za 56-43 do 57-23 Din, 100 češkoslovaških kron za 167-65 do 170-05 Din, 100 švicarskih frankov za 1102-50 do 1112-50 Din. Dinar je na curiški borzi zadnje dni zopet poskočil.

= **Dinar se popravlja že tretje leto.** Zlasti letos se je začel izredno hitro dvigati. Vzrok temu je dejstvo, da se je gospodarsko stanje v naši državi že močno zboljšalo ter da inozemstvo vedno bolj zaupa v razmere naše države in zaradi tega tudi v našo valuto. Naš državni proračun je v ravnovesen in se država ne zadolžuje več na račun tiskanja novih bankovcev. To ugodno vpliva na valuto. Da je zadnje dni dinar znova tako močno porasel, je pa neposredni vzrok nedvomno v lepem napredovanju našega izvoza v letošnjem letu, zaradi česar prihaja mnogo tujih plačilnih sredstev v našo državo.

= **Dolenjskim sadjarjem in vrtnarjem!** Ker je sadna razstava, ki se je vršila jeseni 1923. na Ormu, vzbudila obilo vsestranskega zanimanja, namerava novomeška podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva tudi letošnjo jesen prirediti razstavo v prostorih kmetijske šole na Ormu. Opozarjajo in vabijo se torej vsi zainteresirani na sodelovanje pri tej prireditvi. Kdor bi hotel razstaviti, naj čimprej prijavi podružnici v Novem mestu (Grm), katere vrste sadja, vrtno zelenjadi in cvetlic (zlasti tudi lepe lončne rastline) bi lahko poslal na razstavo. Razstava ima predvsem poučen in manifestacijski namen, a obenem bo nudila dovolj prilike, da se sadjarji in vrtnarji seznanijo z zahtevami in željami kupcev. Razstava se bo priredila koncem septembra ali najpozneje pričetkom oktobra.

= **Določanje žive teže pri govedih brez tehtnice.** Te dni je izšla v slovenskem, srbohrvatskem, nemškem, italijanskem in madžarskem jeziku v žepnem formatu knjižica pod naslovom »Določanje žive teže pri govedih, brez tehtnice«, katere pisca sta gg. Makuc in dipl. agr. A. Jamnik, katerih slednji je poznan kmetijski pisatelj in je izdal že več pripravnih in koristnih strokovnih knjig. Knjiga je potrebna vsakemu živinorejcu, ekonomu, prekupcu, mesarju, izvozniku itd. Potreba tehtnice spričo te knjige odpade, pa tudi nobenega računanja ni. Žival je zmeriti po dolžini in na obseg in iz teh dveh merjenj dobljeni števili že sami pokažeta težo. Značilno je, kako si zlasti po sejmih mnogi pomagajo na ta način, da merijo živino z vrvice, nekaj časa »tuhtajo« in potem uganejo, da bi žival »utegnila« tehtati toliko in toliko. Omenjena knjižica je sestavljena na podobnem načrtu merjenja, le da njenemu lastniku ni treba nič »ugibati«, nego ima točne številke, ki mu povedo vse. Koliko so včasih nepošteni nakupovalci prevarali ljudi, ki so kupovali kar »na čez«, kajti tehničar ni povsod in se jih vedno ni mogoče posluževati. Danes pa so vse prevare nemogoče, ker vsak, še tako preprost človek, ki pozna številke, lahko sam dožene živo težo svoje živali in na podlagi tega ve, koliko naj zanjo zahteva, ako jo prodaja. Takega pripomočka do sedaj še nismo imeli in gre izdajatelju zasluga, da nam ga je omogočil po neverjetno nizki ceni. Knjiga se dobi po vseh knji-

garnah in pri g. dipl. agr. A. Jamniku, lastniku Agrarnega biroja v Ljubljani, po 10 Din, za inozemstvo 11 Din s poštnino vred. Oni, ki naročajo po pošti, morajo denar poslati naprej.

= **Svetovna hmeljska letina** bo letos po sodbi češkoslovaških hmeljarskih strokovnjakov slabša kakor lani. Pridelek bo le srednji in je zato upati, da bodo tudi letos cene

precej ugodne. Do obiranja se seveda lahko še marsikaj izpremeni tako pri nas v Savinjski dolini kakor po drugih hmeljskih krajih. Hmeljska uš je v Češkoslovaški že napravila nekaj škode. Tam se prikazuje ponekod tudi rdeči pajek. Ako se bodo mrčes in boleznj še bolj razširili, bo pridelek v Češkoslovaški dosti manjši, kakor se ceni sedaj.

# DOMAČE NOVOSTI

\* **Narodna manifestacija na Krku.** Prihodnjo spomlad se bo na otoku Krku vršila velika nacionalna manifestacija v praznjo 10letnice prihoda srbske vojske na Krf. Svečanosti se bodo udeležili zastopniki naše vlade, Narodne skupščine in vojske.

\* **Novi železniški postaji.** Preteklo nedeljo je bila na svečan način otvorjena nova železniška postaja v *Notranjih gorica*h pri Brezovici. Svečane otvoritve se je udeležilo mnogo zastopnikov železniške direkcije iz Ljubljane ter je ob tej priliki nastopilo več govornikov, ki so označili gospodarski pomen nove postaje za Notranje gorce in okolico. — V nedeljo 2. avgusta pa bo otvorjena nova železniška postaja v *Mednem* med Št. Vidom in Medvodami. Otvoritve te postaje je prvotno odklonil klerikalni minister Sušnik, toda na prošnjo tamošnjega prebivalstva je sedaj minister *dr. Žerjav* izposloval, da se otvori tudi ta postaja.

\* **Pokrajinska skupščina UJU** se je vršila 4. in 5. t. m. v Šoštanju. Zborovanja se je udeleževalo 800 do 1000 delegatov in delegatij iz raznih krajev Slovenije. Vodil je zborovanje ravnatelj g. Luka Jelenc. Zborovalci so sprejeli resolucije, ki obravnavajo zakon o osnovnih šolah, šolsko nadzorstvo, višjo pedagoško šolo, učiteljsko izobrazbo, materialne in pravne zahteve učiteljstva in druge učiteljske zadevajoče zahteve.

\* **Kongres narodnih železničarjev v Zagrebu.** Udruženje jugoslovenskih narodnih železničarjev, ki šteje okroglo 26.000 članov, je imelo v soboto in v nedeljo v Zagrebu kongres, katerega se je udeležilo okoli 200 delegatov pokrajinskih odborov in okroglo 3000 članov. Sprejete so bile resolucije o zahtevah železničarjev in o vprašanju elektrifikacije železnic.

\* **Proslava 1000letnice hrvatskega kraljestva.** V soboto in v nedeljo so v Zagrebu proslavili 1000letnico hrvatskega kraljestva s sodelovanjem raznih večinoma separatističnih društev. V soboto zvečer se je vršila bakljada po mestu, v nedeljo dopoldne je bila maša in povorka po mestu, popoldne pa velika ljudska veselica v Maksimiru.

\* **Informacijska služba za železnice.** Po odredbi prometnega ministra se v kratkem ustanovi informacijska služba na vseh večjih železniških postajah. V ta namen določeni uradniki bodo dajali potnikom vse informacije o prihodu in odhodu vlakov, voznih cenah, tarifnih postavkah in druga za železniški promet potrebna pojasnila.

\* **Redka slavnost.** V Varaždinu bodo dne 2. avgusta praznovali 175letnico obstoja tamkajšnje uniformirane in oborožene meščanske garde, ki je bila ustanovljena 1750. Sestavil se je poseben odbor, ki vodi priprave za to slavnost.

\* **Žrebanje loterije za Razlagov spomenik** je zaradi raznih zaprek preloženo na 15. novembra 1925. Vsakdo še torej lahko poskusi srečo in kupi srečke po 5 Din komad. Naročite srečke na naslov: Narodno kulturno društvo, Mala Nedelja.

\* **Smrtna nesreča poslance.** Pri Vrbanji v bližini Banje Luke se je z avtomobilom ponesrečil muslimanski poslanec Hamzalija Ajanović. Avtomobil je namreč na pokvarjenem mostu zdrknil v 15 metrov globoki prepad. Poslanec Ajanović je padel na glavo in obležal takoj mrtev.

\* **Slavnostna proglasitev Domžal za trg** se bo vršila 9. avgusta.

\* **Kövan drobiž za Jugoslavijo** kujejo v francoskih in belgijskih tovarnah. Do konca meseca

avgusta prispe v Beograd drobiž po 2 dinarja, a do konca oktobra tudi vse ostale vrste, tako da pride kovani denar že letošnjo jesen v obtok.

\* **Nov most na Savi pri Sv. Janezu.** Iz Beograda poročajo, da se po odredbi ministrstva za javna dela v najkrajšem času prično dela za gradnjo novega betonskega mostu na Savi pri Sv. Janezu v Bohinju. Ministrstvo je v to svrhu že odobrilo kredit v znesku pol milijona dinarjev.

\* **Cesta Ziri—Rovte—Logatec,** ki je bila zaradi zadnje povodnji močno poškodovana, je sedaj toliko popravljena, da se promet zopet vrši. Vozijo že tudi avtomobili, ki pa morajo biti še zelo previdni.

\* **Trboveljske novice.** Srezko glavarstvo je odredilo s posebnim odlokom z dne 25. junija, da se morajo cene mesa znatno znižati. Prestopki se bodo strogo kaznovali. — Pretekli teden se je sestavil pri nas pripravljalni odbor Ljudskega vseučilišča. Ta ustanova je bila zelo potrebna, ker se morda nikjer ne pozna tako silno pomanjkanje izobrazbe. — Ineratno pisarno »Jutra« in »Domovine« v Trbovljah je prevzel g. Luči Florenini. Pridobitne kroge, kakor tudi ostalo prebivalstvo, opozarjamo ob tej priliki na veliko važnost malih in velikih oglasov. — Po Trbovljah krožijo govorice, da namerava namestiti Bratovska skladnica v novi bolnici usmiljene sestrene iz Ljubljane. Vzbudile so veliko razburjenje v delavskih krogih, v katerih se poudarja, da se ne bo smelo iti preko njihovih želj in zahtev. — Sokolski praznik v soboto 4. t. m. in v nedeljo 5. t. m. se je končal s prav lepim uspehom. V soboto se je vršila slavnostna otvoritev dvorane in odra v Sokolskem domu, nato predstava »Vdova Rošlinka«, v nedeljo popoldne pa telovadna akademija. Vsa čast trboveljskemu občinstvu, ki je dokazalo s svojo navzočnostjo, da zna ceniti pomen Sokolskega doma za naše razdrapano razmere, še posebej pa tistim, ki so pripomogli do uresničenja našega ideala. — Pretekli torek je povozil posestnikov sin Josip Forte poldrugo leto staro dekletce Franca Škoberneta, delavca v cementarni. Treba bo pripraviti naše voznike do tega, da bodo pri vožnji malo bolj pazili.

\* **Legar na Vranskem.** Na Vranskem se je v zadnjem času razširil legar. Vseh bolnikov je bilo do sedaj 13. Od teh je bilo težko bolnih 10, od katerih je eden umrl. Bolniki so bili oddani vsi v bolnico. Spričo hitrega zdravniškega postopanja se je kužna bolezen omejila in zatrla.

\* **Cerkev sv. Petra v Rimu izropana.** Pred nekaj dnevi so vlomili ponoči tatovi v zakristijo bazilike sv. Petra v Rimu ter ukradli razne cerkvene predmete, predvsem kelihe in mašne obleke. Škoda se ceni na okrog štiri milijone lir.

\* **Smrtna nesreča v Stožicah.** V ponedeljek se je v Stožicah ubil gostilničar in posestnik Novak. Sedel je spredaj na visoko naloženem senenem vozu ter padel med konje in sprednja kolesa z glavo naprej. Kolo mu je popolnoma razmesarilo glavo. Bil je na mestu mrtev. Nesrečnik zapušča troje nepreskrbljenih otrok in ženo, ki je v drugem stanu.

\* **28 vojakov obsojenih zaradi dezertacije.** V soboto je bila pred vojaškim sodiščem v Sarajevu zaključena razprava proti 28 vojakom, ki so pobegnili iz vojaške službe. Vsi so bili obsojeni na zaporno kazen od 2 do 6 mesecev, največ pa do leta dni. Razzsodba je razmeroma mila, ker so se upoštevale razne olajšujoče okolnosti.

\* **Beg iz zapora.** Iz zaporov litijskega okrajnega sodišča je te dni pobegnil 24letni Rudolf Kržolj, ki je imel odsedeti večjo kazen. Ubegli kaznjenc se je podal najbrže proti Vačam in je ubežal preko meje v Avstrijo.

\* **Požar vsled strele.** Te dni je v Št. Jurju ob južni železnici med silno nevihto udarila strela v kozolec posestnika Jožeta Zdolška. Kozolec je pogorel do tal. Ječmen, ki je bil naložen v kozolecu, so ob času nevihte naložili na voz in ga tako rešili. Hkratu je udarila strela tudi v hišo gostilničarja Hermana Kunsta, kjer pa ni užgala.

\* **Velik požar v Zgornji Kungoti.** V Zgornji Kungoti je dne 3. t. m. nastal požar v gospodarskem poslopju posestnika Linleja. Ogenj se je naglo razširil na vse poslopje, ki je navzlic takoj prispelemu gasilnemu društvu pogorelo do tal. Posestnik je s težavo rešil le živino. Škoda je precej velika, vendar je deloma krita.

\* **Smrtna nesreča v zagorskem rudniku.** Dne 1. t. m. so se ponesrečile v Zagorju ob Savi tri delavke Trboveljske premogokopne družbe. Lokomotiva je zadelala v iztirjene vozičke ter odrihnila tri delavke več metrov globoko v potok Medijo. Delavka Josipina Jurijeva je bila takoj mrtva, Franja Učakarjeva in Terezija Molkova pa sta bili težko ranjeni.

\* **Odpravljen človeški plod.** Pred kratkim so aretirali orožniki služkinjo Terezijo Hribnikovo, ki je bila uslužbena pri gostilničarju Fondi v Trnavi pri Gomilskem. Hribnikova je pred 10 meseci odpravila osem mesečni plod ter ga skrila pod streho za dimnik. Hribnikova je bila izročena sodišču na Vranskem ter je svoje dejanje že priznala.

\* **Samomor trgovca.** V Sv. Lovrencu na Pohorju se je ustrelil lesni trgovec Fran Witzmann. Povod samomora so baje obupne družinske razmere. Pred smrtjo je Witzmann uredil vse svoje listine ter določil celo denar za pogreb. Ko so ga našli mrtvega, je bilo na mizi vse pripravljeno, med drugim celo naročilo za krsto.

\* **Pobegnula je iz Brda pri Šiški 20letna Frančiška Oblakova.** S seboj je vzela obleko in nekaj perila. Sumijo, da jo je zvodila kaka tajna družba.

\* **Kolesarski tatovi so v zadnjem času prav pridno na delu.** Kolesa kradejo, kjer se jim nudi le količkaj ugodna prilika. Delavec Peter Kokalj je pustil svoje 1500 Din vredno kolo znamke «Puch» samo za trenutek pred poslopjem bolniške blagajne v Gradišču v Ljubljani in je že prišel neznan tat ter mu ga odpeljal.

\* **Tatovom pride vse prav.** Ko se je mudil posestnik Josip Kunavar iz Kleč dne 6. t. m. z vozom pri delu na svojem travniku ob Cesti dveh cesarjev, je izrabil neznan uzmovič njegovo hipno odsotnost ter mu pobral z voza srajco, telovnik, steklenico sadjevca ter lonec fižola v skupni vrednosti 140 Din.

\* **Sleparski urar.** Po raznih krajih Slovenije potuje neki Jernej Dolinar, ki se izdaja za urarskega pomočnika in sprejema razna naročila in popravila. Odnesele je že več ur, vzela več «predujmov» ter pokradel nekaj obleke, perila, ur in nekaj denarja.

\* **Glasoviti macedonski hajduk ustreljen.** V bližini Skoplja je bil ustreljen na begu glasoviti hajduk in razbojnik Andjelko Nikolić, strah in trepet tamošnjega prebivalstva. Nikolić je bil za časa svetovne vojne pomočnik Todora Aleksandrova, voditelja makedonstvujuščih.

\* **Sleparski potnik.** Na Zabjaku v Ljubljani je bil aretiran 22letni Ivan Povšič, ki je kot potnik zlorabljal ime svoje tvrdke in več oseb osleparil za večje zneske.

\* **Požar zaradi strele.** Dne 6. t. m. je udarila strela v kozolec posestnika Jožefa Štante v Podgorju pri Črešnjicah (okraj Konjice) in ga užgala. Požar je objel tudi sosednji kozolec, last posestnika Gašperja Kranjca. Oba kozolca sta zgorela do tal. Silnemu naliivu in marljivim gasilcem se je zahvaliti, da ni zgorelo še več poslopj.

\* **Poštni sel izginil.** Dne 1. t. m. je dostavljaj noštni sel Franc Pirc iz Drenovca nisma

in denar po vaseh krške občine. Oddal je že mnogo pisem in denarja ter so ga ljudje še videli v Novi gori. Nato je izginil. Dostaviti je imel še okrog 4000 Din. Sumi se, da je bil Pirc od kakšnega zločinca ubit in oropan. Za pomeverbo skoro gotovo ne gre, ker bi Pirc sicer pomeveril ves denar in ničesar ne oddal.

\* **Svoj hlev je zažgal.** Aretirali so v Smlodnem pri Poljanah 35letnega posestnika Gregorja Tuška, ki je osumljen, da je sam zanetil v svojem hlevu požar, ki so ga pa udušili. Tušek je alkoholik, včasih po ves teden pijan in zmešan. Posestvo ima v najemu. Ker je bil ves zadolžen zaradi popivanja, se je hotel okoristiti z zavarovalnico, da bi jo pognal po grlu.

\* **Pri nakupu blaga priporočamo tvrdko R. Rutner nasl., Vrhnika.**

«Plesalka na drvečem avtomobilu»



Naša slika nam predstavlja drzno italijansko plesalko, ki stoji na drvečem avtomobilu.

## SOKOLSTVO

### OTVORITEV SOKOLSKA DVORANE V TRBOVLJAH.

V soboto in nedeljo je bilo Trbovlje slavnostno razpoloženo. Kako pa tudi ne! Tako težko pričakovani čas se je približal in izpolnila se je narodnim Trbovcem srčna želja, da se otvori Sokolski dom. Prav za prav se je izročila društvenemu prometu in kulturnemu delu za sedaj le izgotovljena krasna dvorana in najmoderneje opremljen oder. V soboto zvečer je na najslavesnejši način izročil starosta br. Sušnik dvorano načelniku Sokola br. Kužniku, oder pa predsedniku sokolskega gledališča br. Gučku. Solze so se posvetile v očeh slehernega navzočega, ko je izrekel prisego društvenemu praporu naraščajnik bratec Sulc. Navdušenje je priklopelo do viška, ko se je vsulo cvetje na starosta br. Sušnika, ki je največ pripomogel do te mogočne zgradbe in ki je vobče ljubljeneec vsega narodnega občinstva v Trbovljah in daleč naokrog po Posavju.

Zvečer ob 8. uri se je dovršeno igrala Golarjeva «Vdova Rošlinka». Toda za kritiko so poklicani drugi sposobnejši. V nedeljo popoldne je bila sokolska akademija, kjer so se vse skupine odlikovale, posebno mešani naraščaj in petelanska skupina članic. Škoda, da jih ni bilo namesto pet raje petdeset! Nad vse slavnostno obliko je dala akademiji vrsta naših pariških borcev-junakov, na čelu jej sam br. Štukelj. Vsakdo enjenih bralcev si pač lahko predstavlja, kako navdušenje je vladalo ob nastopu svetovnega mojstra telovadbe. Taka čast ne zadene Trbovelj kmalu zopet.

Oba dneva je bilo natlačeno polno domačega in zunanjega občinstva, ki ni štedilo s prispevanjem na razne načine društvu za nadaljnjo izgotovitev doma. Originalna ideja Jožetova, ki je napravil na sredi dvorane «ofert» za Sokolski dom, se je izvrstno obnesla, ker je prinesla 1200 Din.

Tako naprej! Dne 19. t. m. pa vsi na sokolsko tombolo. Imamo krasne in drage dobitke. — Zdravo!

### OTVORITEV SOKOLSKEGA DOMA V RAJHENBURGU.

Rajhenburško sokolsko društvo praznuje svojo 15letnico z otvoritvijo Sokolskega doma dne 2. avgusta, v katerem bodo našla zavetje in streho tudi druga narodna društva. Takrat se zbere v romantičnem trgu sokolska armada in od vseh strani bodo prihitali mili gostje, da povzdignejo s svojo navzočnostjo sokolsko slavje.

Mnogo napora je bilo treba, da je vzrastlo iz tal ponosno in krasno poslopje, dika Rajhenburga. Z radostjo v srcu smo opazovali vrlo članstvo, kako požrtvovalno je opravljalo prostovoljni kuluk. Na zgradbi se blesti napis: Sokolski dom, po dvorani se razlegajo rezka povelja sokolskega načelnika, a za zgradbo odmeva ropot krampov in lopat. Naši kulukarji planirajo slavnostni telovadni prostor. V kratkem bo gotov tudi oder in potem se odpre novi hram prosvete — prvi v zagrebški sokolski župi.

Nova doba napoči v tem trenutku Sokolu, a tudi trgu in okolici, kajti rajhenburški napredni sloji do sedaj niso imeli primerne lokalne za razmah svojih društev. Po dolgotrajnih bojih in po številnih trpkih trenutkih triumfira sedaj sokolska misel. Dne 2. avgusta vsi v Rajhenburg k otvoritvi Sokolskega doma!

## ZDRAVSTVO

### GRIZA.

Griza je pri nas zelo pogosta nalezljiva bolezen. Za njo umre navadno vsaki deseti bolnik. Povzročajo jo drobne kali, ki jih s prostim očesom ne vidimo, ki so zelo občutljive za svetlobo, se zaradi tega malo časa obdržijo izven našega telesa in hitro poginejo. Nekoliko mesecev se ohranijo žive v temi in vlagi. Mráz jim ne škoduje. Jako močna toplota, n. pr. vreča vode jih takoj zatere. V raztopini apna tudi zelo hitro poginejo.

Kali griže se zasidrajo v debelem črevesu, se takoj hitro razmnožijo, vnamejo črevo in napravljajo v njem ranice. Blato grižavega človeka je polno teh kužnih kali. Celó v blatu že ozdravelega človeka se nahajajo čisto 4 do 5 tednov kali griže. V bolnikovi vodi se ne nahajajo kali griže, ker one ne prebajajo v kri. Pridejo pa v naše telo, ako pijemo okuženo vodo ali hrano. S tako okuženo vodo se more namah okužiti mnogo oseb. Često se prenašajo kali potom sadja in mleka. Tudi muhe jih morejo prenašati.

Kakor smo omenili, ne ljubijo kali griže svetlobe in čistote. Zaradi tega so izvor griže predvsem temni in vlažni kraji. Pojavlja se največ poleti in pozno v jeseni. Ako oboli ena oseba za grižo, tedaj se okužijo tudi druge, ki pridejo z njo v stik, in tako vidimo, da včasih boluje cela vas. Ko se ustavijo kužne kali v bolniku, tedaj ga popade vročina. Bolnika prične v črevesu močno zavijati in gristi ter ga žene močno na stran, včasih po 50krat dnevno. Tak bolnik neprestano čuti potrebo po izpraznjenju črevesa. Blato njegovo je sluzavo, gnojno in krvavo. Kadar se v kaki vasi pojavi griža, je treba, da ljudje skrbijo za največjo čistočo. Nihče naj ne sede h kosilu, da se ne bi dobro umil roke. Bodite zmerni v jedi in pijači in ne jejte jedil, ki niso dobro kuhane. Varujte se prehlada. Javite takoj



zdravniku in pristojnemu oblastvu vsak primer griže in bodite oprezni pri postrežbi bolnika: njegovo blato dobro razkužite (zadostuje apnena voda) in po vsakem dotiku si umijte roke z lizolovo raztopino.

Bolnika je treba spraviti takoj v posteljo, ker mu mir in toplota lajšata bolečine. Grejte mu trebuh s toplim pepelom in mu ne dajajte nobenih zdravil, ampak takoj pokličite zdravnika. Vsaka trda hrana za takega bolnika je zelo nevarna. Zato naj uživa samo tekoče hranivo: riževo, prežgano juho in kuhano mleko. Zejo mu gasite s čajem.

### O DOJENČKU.

Doba dojenčka traja od časa njegovega rojstva pa do časa, ko mu začno rasti prvi zobje. Prava hrana za ta čas je samo materino mleko. Kravje mleko ali kaka druga umetna hraniva se mu morejo nuditi le v sili, a ne vplivajo ugodno na dojenčkov razvoj. Dojenček zavžije prvi dan 20 gramov mleka, drugi dan 100 g, tretji dan 200 g, po enem mesecu 600 g in po devetih mesecih 900 g mleka, kar je približno en liter (1 l ima 1000 g).

Dolgost dojenčka znaša takoj po rojstvu približno 50 cm. Dojenček zraste v prvem mesecu za 4, v drugem za 3, v tretjem za 2 in v naslednjih mesecih za 1 do 1,5 cm. Zraste torej v prvem letu približno za 20 cm, v drugem za 9 cm, v tretjem za 7 cm.

Telesna teža takoj po rojstvu znaša okoli treh kilogramov. V prvih dneh takoj po rojstvu izgubi na svoji teži približno 200 do 300 g. Takoj nato pa začne njegova teža rasti in doseže dojenček po 10 dneh zopet isto težo, ki jo je imel pri rojstvu. V prvih petih mesecih se mu poveča njegova teža dnevno za 20 do 30 g, ako je dojenček pravilno hranjen. Od petega meseca do enega leta pa za 10 do 15 g dnevno. Tako da tehta pravilno razvit in dobro oskrbovan dojenček ob letu približno 9 kg.

## IZ POPOTNIKOVE TORBE

### HRIBOLAZEC.

Nova Štifta, koncem junija.

Ne morem drugače, kakor da vam, predragi Novoštiftčani, sporočim, kako se mi je godilo, ko sem šel na «jago» nad divje peteline. Pridem k uglednemu kmetu, ki me je prav prijazno sprejel in mi ponudil prenočišče. Ko pa mu pojasnim svoj namen, da grem nad peteline in da zato moram zarana vstati, mi prijazni gospodar dá odejo in se odpravim za svisli, kjer zjutraj lahko vstanem, kadar hočem.

Kmalu sem prav sladko zaspal, meneč, da zjutraj pač ne morem zaležati, ker sem videl, da imajo tri cerkve: Novo Štifta, Šmiklavž in Štanagerob. Sem se pač zanašal, da bo jutranjico zvonilo. Pa glej ga spaka! Jaz sem prav pošteno smrčal pod odejo, ko me hišni gospodar počuka na noge in mi pravi: «Prepozen boš za divjega petelina! Boš pa našega streljal!»

«Hudirja, saj še ni zvonilo dan.»

«Teja pa ne boš dočakal,» mi smeje pravi gospodar, «pri nas ob delavnikih nič ne zvoní, samo ob praznikih zjutraj malo zaropočejo.»

«Jaz te ne razumem,» odgovorim, «saj si mi sinoči pravil, da ste pri vseh treh cerkvah dobili nove zvonove. Pa še dneva ne zvonite niti v romarski cerkvi. Saj menda vendar niste luteranarji!»

«Tako sem bil jezen, da nič ne vem, kaj sem mu še vse povedal. On se mi je pa kar smejal in menil: «Če boš še dosti hodil po teh gorskih krajih, se boš še marsičesa navadil. Toda luteranarji pa res nismo. Mi smo pristni klerikalci in tretjeredniki. Kaj pa za to, če dneva ne zvonimo! Janez pravi: jaz bi že hodil zvoniti, če bi ljudje molitev opravili. Albert se hudeje: Zakaj bi brezplačno zvonili! Stanovanje pa ima brezplačno in brez davka, pa še sadni vrt poleg. Albin si pa

misli: Če onadva nočeta zvoniti, pa tudi jaz ne bom...»

Ko sva še tako govorila, mi pravi gospodar: «Ravno zdaj poleti bi bilo treba dan zvoniti ob košnjih!»

Jaz pa dostavim: «Vsako jutro bi zvonjenje bilo potrebno, da bi se tako več angelskih češčenj zmolilo, ki se jih sedaj ne. Pa je le čudno, zakaj drugje zvonijo, pri vas pa ne?»

«Veš,» mi končno izda gospodar, «pa niso samo cerkovniki prevzetni, tudi župnik menda zvonjenja sploh ne mara, da se ne bi kaj potrla. Je škoda zvonov...»

«Meni se zdi, da tule pri vas niste baš dobri tretjeredniki, kakor si dejal. Sveti Frančišek bi rekel, če bi pogledal z nebes, da ste le res farižeji in luteranarji.»

«Pa naj bo po vašem,» je smeje dejal gospodar, nakar sva si segla v roke: «Na svidenje!...»

Hribolazec Nimanič.

### Medved na kolesu.



Zadnje dni je bilo na berlinskih ulicah opažati čuden prizor, kakor ga predstavlja naša slika. Neki možak je vodil medveda, ki je sam gnal kolo. Če je bil to res medved ali samo preoblečen človek, nam ni znano.

### DOGODEK PRED LETI.

Krašnja, koncem junija.

Posestnik Gregor Maselj iz Krašnje nam je napisal naslednjo zanimivo dogodbo iz svojega življenja:

Dne 23. maja 1920. sva pila z našim župnikom g. Knolom pri Pavletu polič vina. Župnik je napeljeval med pogovorom, ki je potekal sprva mirno, na politiko, jaz pa sem se delal gluhega, ker nisem hotel razvnetati prazno besedičenje, ki ga je vaje g. župnik. Le ko ni hotel odnehati in je začel hvaliti znanega politika, ki je hujskal po naših krajih na vojno, sem oporekal v prepričanju, da ne kaže povzdigovati ljudi, ki so napravili posredno toliko gorja našemu ljudstvu.

To oporekanje je g. Knola razkačilo. Beseda je dala besedo, segla sva si v lase in se v prepiru začela tikati. Skušal me je ugnati v kozji rog s sv. pismom, a ko je uvidel, da sem na teh tleh s pravilno razlago skoro bolj domač kakor on, ki je trgal leta in leta svoje hlače na šolskih klopeh ob sv. pismu, se je oprijel zadnje bilke, ki je imela včasih tako strahovito moč in mi prerokoval v tem napačnem navdahnjenju, da bom do leta osovrejš umrl.

Ali me je mislil s tem zmaševati, oziroma zmoliti, kakor so babjeverni ljudje včasih verovali, ne vem, gotovo pa je, da njegova pretnja v nebesih ni bila uslišana, kajti od takrat sem praznoval že petič obletnico svoje smrti pri Pavletu, le da g. Knola ni bilo pri poliču več navzočega.

Ob teh obletnicah preživlja tudi moja družina vesel dan ter se omejuje na najnujnejša dela, iz sklede pa se fi kade sladki orehovi štruktli.

Zivini v hlevu, ki počiva ta dan, se polaga boljše klaja. Vsi pri hiši naj čutijo, da si je pridržala le božja modrost izključno pravico nad življenjem in smrtjo zemljana.

Objavljam to, ker se staram in čutim, da pride prej ali slej bela žena po mene. Takrat pa bova obračunala o mojem hiševanju s Sodnikom samim, kajti njegovi posredniki na zemlji nimajo, kakor se vidi, nobene veljave pri Njem, ki je pravica in življenje.

### Nepoboljšljiva papiga

Krčmar Poradež in njegova žena Marjeta sta živela v vednem prepiru. Za vsako malenkost sta se obdelovala z robotimi besedami. Teh je imela žena neizčrpno zalogo; v tem pogledu ji mož, ki je bil nekoliko počasen v govoru ni mogel doživega.

Da je iz vsakega jezičnega boja izšla kot zmagovalka žena, seveda užaljenemu soprogu ni ugajalo. Ni pa si mogel pomagati, zato se je rajši umaknil z besedama: «Pogini, baba!» To voščilo ji je vselej pred odhodom pustil v slovo.

Prizore prepira je z zanimanjem gledala domača papiga iz kletke na steni gostilniške sobe. Pričela je posnemati razne glasove, med katerimi je z neko posebno spretnostjo izgovarjala psovko: «Pogini, baba!» Marjeta se ji je ob pričetku smejala, pozneje pa jo je jezilo, ker se ptica ni ozirala na prisotnost gostov, katerim bi bila krčmarica rada prikrla svoj naslov.

Papiga je zaradi tega vzbujala v okolici mnogo zanimanja. Množili so se gostje v Poradeževi gostilni; vsak je hotel videti krilato navihanko in slišati njene besede, kar je krčmarju prinašalo bogati dobiček. Radoval pa se je tudi v zavesti, da je celo nerazumna ptica na njegovi strani.

Marjeta je natihem ugibala, kako bi «spreobrnila» papigo. Spomnila se je, da ima domači župnik sličnega ptiča, ki je vaje samih svetih besed. Slišala je, da zna posnemati celo odgovore pri litanijah, in takoj je sklenila, da si jo izposodi.

Župnik ji je rade volje ustregel in krčmarica je vsa srečna stisnila njegovo papigo pod predpasnik ter je hitela proti domu. Spustila jo je v kletko k domači nagajivki, nakar je v upanju v najboljše uspehe zapustila sobo.

Sumljivo sta se gledali ptici nekaj časa in godrnjali vsaka v svojem kotu. Nato sta se jeli zaupljiveje bližati in smešno nagovarjati, kar je povzročilo gostom mnogo smeha in zabave.

Marjeta se nekaj časa ni hotela pokazati v sobo. Ko pa se ji je zdelo dovolj dolgo, da je ptica pozabila žaljive besede, tedaj se je prizibala skozi vrata.

«Pogini, baba!» jo je pozdravila domača papiga, brž ko jo je zagledala.

Župnikova papiga pa je pobožno povsila glavo ter je, posnemajoč župnika pri litanijah, proseče dostavila: «Gospod, usliši nas!»

Zapisal Soteščan.

Tako je.

Gašper je pri pretepu izbil Boltežarju levo oko. Črez leto dni se zopet srečata.

«Boltežar,» vpraša Gašper, «ali si še kaj huđ, ker sem ti oko izbil?»

«Eh, kaj,» odvrne Boltežar, «sem že pozabil, toda povem ti, če mi še desno oko izbiješ, te več ne pogledam.»

V ragati.

Učitelj vpraša Jožeta: «No, povej mi, koliko je polovica od pet.»

Jožek, namesto da bi odgovoril, začne jokati. Učitelj: «Zakaj jočeš?»

Jožek: «Če bom rekel, da je dve, boste rekli, da je pre malo, če bom rekel, da je tri, boste pa rekli, da je preveč!»

## Krst Oglarjevega otroka

Dolgčas in praznota sta vladala v prosti Oglarjevi koči, čepeči na nizkem griču med gostimi gozdovi. Otožen je slošel na odprtem oknu Peter, mladi gospodar, in srce mu je reklo, naj napravi konec pustemu samotarstvu. Z obema rokama je zagrabil rešilno misel in čez nekaj tednov je sedel ob Komarjevi Ančki, svoji boljši polovici. Iz hiše je izginila prejšnja eno-ličnost.

Čez leto in dan pa je začutil Peter ponovno dolgočasje. Ne sicer v toliki meri kakor pred letom, vendar pa ga je težilo, da zastoj pričakuje veselega rodbinskega dogodka, ki bi mu pomnožil družino za enega člana. Ugibal je vzroke in premišljal, kako bi se dalo odpomoči. In zopet mu je reklo nekaj v srcu, naj poroma na božjo pot k svetemu Joštu in predloži svojo prošnjo svetniku in tamošnjemu župniku, ki vsled pobožnosti slovi daleč naokrog.

Sledil je skrivnostnemu vabilu in romal na goro, s katere se je vrnil prepričan, da je uslišan. In ni se motil. Za obletnico svojega romanja je ujčkal sinčka Peterčka, hvaleč svetega Jošta za izdatno pomoč.

Svetnik se mu je izkazal naklonjenega tudi drugo leto; zopet mu je podaril mladega oglarja, ljubkega in krepko razvitega. In tako ga je obdaril osemkrat zaporedoma brez nadaljnjih prošenj in ponovnega romanja.

Oglarjeva koča je naenkrat živahno oživela. Iz vseh kotov in krajev tesne sobice so kobacala majhna telesa s smehom in jokom na obrazih.

«Svetnik bi že lahko odjenjal,» si je mislil Peter ob pogledu na kopico otrok. «Če bodo vsi ti oglarji, bo morala cela okolica postati ena sama ogljenica.»

Svetnikove darežljivosti pa ni hotelo biti ne konca ne kraja. Zopet se mu je žena s počasnimi koraki odpravljala «z doma» in nenadoma se je pozno nekega popoldne pri Oglarju «podrla peč».

«Zopet fant,» je izjavila iz sobe stara Urša, ki je veljala za občinsko štorckljo. «Devet fantov zaporedoma, to ni karsibodil!»

«Devet zaporedoma!» je vzdihnil Oglar in solze so mu zablestale v očesih — v čnem solze veselja, a v drugem solze skrbi za nepreskrbljene otroke.

«Dete je slabotno,» je rekla ženica in se odpravila s cekarjem v večerni mrak. «Ne pozabi večkrat pogledati in s krstom ga preskrbi. Lahko noč!»

Starka je zavila proti gozdu, po katerem vodi uglajena steza v dolinsko vas. Mudilo se ji je, zakaj večerni mrak se je prelival v temo, ki ovira korake v gosti smrekovini.

«Ančka, kje pa je deveti?» je vprašal po otroku Peter, vstopivši v sobo.

«Zdi se mi, da ga je položila v zabojček,» mu je povedala žena s slabotnim glasom.

«Zakaj ga ni dejala na mizo!» se je Peter, iskaje novorojenčka, jezil nad babico. «V zabojju je na varnem, dočim bi ga na mizi obdelovale muhe,» je menila skrbna mati.

«Je že tukaj, prav v zaboj ga je vtaknila,» se je vznjejvoljil Peter, ko ga je našel no dolgem iskanju.

«Saj sem ti rekla,» je žena šepetala na postelji.

«Precej ga je skupaj,» je govoril Peter, občudoval deveti prirastek, sklonjen čez zaboj. «Takšna glava in život!»

«Samo preveč je miren,» je omenila Ančka.

«Pa res, ne joka se in ne gane. Prejšnji so se drli na vsa usta, ta pa nobenega glasu ne da od sebe,» je razlagal Peter ob zabojju. «Tukaj ni vse v redu, prav je imela babica!»

«Peter!» ga je poklicala žena, «Ubogaj me in ponesi ga v dolino do župnika, da ga bo krstil. Jaz se mu ne upam podeliti zakramenta, čeprav bi mu ga v sili smela in ti tega tudi ne znaš. Teci, da ne bo prepozno.»

«Tako! pojdem, Ančka. Peklo bi me, če bi mi Bog kdaj očital, da sem mu otroka brez krsta poslal na oni svet.»

Hitro je poiskal nahrbtnik, ki ga je znotraj obložil z mehkim senom; nato je vzel iz zaboja otroka, potisnil ga je v vrečo za otrobe, ki jo je položil v nahrbtnik. Prav nič ni zajokalo otroče, ko ga je dvignil na ramo ter odhitel po slabi poti v dolino.

V gozdu ga je objela trda noč. Milo je vzdihnil vselej, kadar se je spodtaknil ob korenini ali kamenju, ali ko se je z glavo zaletel v drevo. Vzlic naporu pa je želel, da mu novorojenček ostane pri življenju ter dočaka visoko starost.

«Močan bo, ker ga je toliko skupaj,» je govoril samemu sebi. «Dal ga bom v graščino za volarja ali pa za konjskega hlapca. To bo hrust!»

Ves utrujen je prispel v dolino pred župnišče. Močno je pozvonil pred vrati, nakar se je odprlo kuhinjsko okno in debela kuharica je zastrmela v poznega prišleca.

«Krst je, pokličite gospoda, hitro, hitro!» je prosil skrbni Oglar. In že je tekel proti cerkvi, kjer bo počakal duhovnega očeta.

Takoj je prišel župnik v spremstvu cerkovnika, ki je odprl cerkvene duri. Molče so stopali vsi trije proti krstnemu kamnu.

«Pripravite otroka,» je župnik velel osorno.

«I seveda,» mu je odvrnil Peter, išoč pripravo mesto, kjer bi odložil nedolžno breme. Našel ga je na bližnjem oltarju, kamor je položil nahrbtnik ter začel izlagati seno in šele nazadnje je izvlekel vrečo z novorojenčkom.

«Ampak dobro ga krstite,» se je vrnil z otrokom. «Za volarja sem ga namenil ali pa za konjskega hlapca, ako bo dorasel. Sicer pa je tako nekam čudno miren in nobenega glasu ne da od sebe. To je slabo znamenje!»

«Otroče je vendar krasno razvito,» se je župnik čudil Oglarjevim besedam.

«Seveda, zato bo pa volar ali konjski hlapec,» je Peter ponosno poudaril.

«Hudirja!» se je čudil cerkovnik, «če dvajset let opravljam svojo službo, pa še nisem videl takega otroka pri svetem krstu.»

«Kaj za to!» je menil Peter. «Je pač velik prišel na svet.»

«Za kriščevo voljo!» je vzkliknil župnik. «Otroče je staro najmanj eno leto!»

Oglar se je prestrašil. Tresli sta se mu roki, na katerih je držal golega otroka. «Ježeš!» je vzdihnil in zastokal obenem. «Naceta sem Vam prinesel — Naceta, ki ste ga krstili lani ob tem času.»

«No, ali vam nisem rekli!» se je namuznil duhovnik. «Kako ste se mogli tako zmotiti?»

«Pomotoma sem ga zamenjal, mudilo se je in temno je bilo v sobi,» se je zagovarjal preprosti kočar. Pustil je župnika in cerkovnika pred krstnim kamnom ter jo je obral z otrokom proti oltarju. Ves zmeden ga je položil v seno na oltar, zagrabil nahrbtnik ter jo je ubrisal iz cerkve proti domu.

Kakih dvajset korakov od doma je postal nahrbtnik, ki je bil seveda prazen. Misel, da je izgubil otroka, ga je stresla po vsem telesu, zakaj popolnoma je bil pozabil, da ga je pustil na oltarju. Že se je hotel vrniti, da ga poišče, ko se je spomnil novorojenčka, vpijočega po svetem krstu. Zasmilil se mu je črviček, ki je morda že na poti iz življenja. Na vsak način ga mora še to noč ponesti pred župnika in spotoma bo poiskal tudi izgubljenčka.

«Ali še živi?» je planil v hišo ves zasopel. «Ježeš, kakšna pomota!»

Žena je spala ter mu ni odgovorila besedice. Tedaj je zagledal na peči jerbas, v katerem je ležalo novorojeno dete. Živahno je brcalo z nogami in ko se mu je približal, ga je pogledalo z živimi očmi.

«Ta pa ta,» je zadovoljno pokimal. «Semu kar pozna, da še ni dolgo na svetu.» — Narahlo ga je vzel iz jerbasa ter ga je, da se izogne ponovni pomoti, primerjal triletnemu Jakcu, ležečemu na slami v starem predalu, nato dveletnemu Tončku, spečemu pod mizo; šele sedaj mu je napravil v nahrbtniku posteljico iz sena, v katero ga je položil. Brez odlašanja je oprtal naramnik in tekel v dolino proti fari.

Zopet je pozvonil pred župniščem ter zbudil župnika, ki je vstal iz mehke postelje in pogledal skozi okno.

«Hitro, prečastiti!» je javkal in cepetal z nogami. «Zdaj se nisem zmotil in ničesar zamenjal. Vrnil sem se, ker je sila: otrok že skoro umira.»

«Počakajte pred cerkvijo,» mu je hladno naročil duhovnik.

Oglar je ubogal. Naramnik z otrokom je položil na cerkveni prag ter je sedel poleg njega. Otroče se je zbudilo na hladnem kamnu ter je pričelo jokati.

«No, ta je pa zopet lepa,» se je vznjejvoljil duhovnik, prišedši iz župnišča. «Že zdaj se joka in brani iti v cerkev, kaj bo šele pozneje!»

«Ni kaj prijetno v cerkvi ob tem času,» je menil cerkovnik, odpirajoč velika vrata.

«V cerkvi je vedno prijetno,» ga je zasopel vrnil. «Verujte v božjo pričujočnost in ne bodite vraževerni!»

«Poslušajte, tudi iz cerkve se čuje jok,» se je mežnar plašil in grabil župnika za rokav.

«To je odmev,» ga je poučil farni oče.

«Ježeš!» je Peter poskočil vzradoščen. «To ni odmev, moj Nacek joka na oltarju, kjer sem ga prej v naglici pozabil.»

«Dobro ste ga shranili,» se je župnik pogljiivo nasmehnil. Z urnimi koraki je stopal proti krstnemu kamnu, zlezal je v široko belo srajco in pričel krstiti.

«Pa le dobro napravite, da bo rajše v cerkev hodil,» je prosil Oglar ob krstnem kamnu. Nezaupno je gledal krstitelja, vidič, kako varčuje z blagoslovljeno vodo in kako naglo je izvršil svoje opravilo. Rad bi ga bil poprosil, da naj tudi Naceta nekoliko oblije, četudi je že krščen in če bi mu že ne koristilo, bi mu prav gotovo ne moglo škodovati. Toda mežnar je že rožljaj z velikimi ključi in župnika so vabile mehke pernice.

Tudi njemu ni kazalo drugega, kakor naložiti otroka ter oditi iz svetišča. Skrbno jima je postljal v nahrbtniku, ju položil v seno, ga zavezal, obesil na hrbet in odšel proti domu.

Ves utrujen je dospel pozno v noč domov v svojo kočo, kjer ga je čakala žena s strahom, da se mu je kaj pripetilo. Smilil pa se je tudi dobrotniku svetemu Joštu, ki je odtokrat za vedno odjenjal s svojimi darovi.

Napisal Soteščan.

# Za mladino

## Iz živalskega sveta

Različne živali se med sabo mrzijo in napadajo, včasih se zgrabijo tudi posamezniki istega rodu, zlasti kadar gre za samico ali pa živež. Baš tako je v živalskem svetu kakor pri ljudeh, ki kljub temu, da se postavljajo s svojim razumom, niso često nič boljši od živali.

Pa ni pri ljudeh vedno tako in tudi pri živalih ne. Srečanja različnih miroljubnejših živali dovedejo včasih do prav smešnega in celo ljubkega prizora. Taki prizori so možni v prosti naravi kakor med ukročenimi živalmi.



Pišče in žaba.

Na sliki (lesorez po fotografiji) vidimo začudeno pišče, ki z veliko radovednostjo opazuje doslej mu neznan stvor — žabo. Vendar se drug drugega ne bojita.



Jež in kavka.

Malo napetjši je prizor med kavko in ježem, ki sta se nenadno srečala. Oba sta pač po naravi dokaj pogumnejša kakor žaba in pišče, zato se gledata nezaupljivo, nekoliko v sovražnem razpoloženju, še bolj pa iz radovednosti.



Polž in polževka.

Zanimiv je tudi prizor, ki ga nam predstavlja ta slika iz življenja polžev. Polž in polževka, zakonski parček, izgledata, kakor bi se poljubovala.

## Osel, kralj živali

(Pravljica)

Živel je nekoč osel, ki je pobegnil v gozd, ker ni mogel več prenašati gospodarjevih krutosti. V gozdu je osel živel na svoji paši kot svoj gospodar. Ko se je nekoč tako pasel, je opazil leva, ki se mu je bližal. Osel se je prestrašil, ker je mislil, da se mu bliža zadnja ura, pa je v svojem strahu tuhtal, kako bi prevaril leva in se rešil.

Končno se je vrgel na svoje ležišče in popolnoma mirno čakal. Ko se je lev približal, je srdito vprašal osla: «Kaj se mi ne boš poklonil? Ne veš, da sem kralj vseh živali?»

Osel se je zakrohotal: «Kdo si ti?»

«Kralj vseh živali,» je ponovil lev.

Osel se je ponovno nasmejati ter rekel levu: «Ne govori neumnosti, katere te lahko stanejo življenje. Kdo te je postavil za kralja? Kje imaš napisano, da si kralj? Kralj vseh živali sem jaz.»

V levu se je zbudil dvom, pa je menil: «Kako je to? Jaz sem mislil, da sem kralj vseh živali, saj so me vsi doslej nazivali za kralja, ker sem najmočnejši in najdrznejši med vso zverino.»

Zaradi levove ponižnosti se je osel še bolj opogumil, dvignil svojo nogo, na kateri je bila podkev, ter rekel levu: «Evo, to je pismo, da sem jaz kralj vseh živali, a ne ti. Ti si samo moj sluga.»

Lev je postal sedaj še ponižnejši, ker ga je oslova drznost popolnoma zmedla, pa je odvrnil oslu: «Pojdiva, da vidiva, kdo je kralj, jaz ali ti. Poskušala bova, kdo bo naložil več zveri, jaz ali ti.»

Osel je mirno legel v travo, razkrenil noge, izplazil jezik, pa se napravil, kakor da je poginil. Vsakovrstne ptice, vrane, gavrani, jastrebi in še več drugih, ki so letele nad oslom, so se pognale nanj, ker so mislile, da je mrtev. Osel pa je vsako ptico prijel in jo vrgel pod sebe.

Končno se je vrnil lev in prinesel vsakovrstne zveri ter vprašal osla, kaj je on ujel.

Osel je prezirno pogledal na levov plen ter dejal: «O, ti bedak, ko bi jaz hotel ujeti takšne zveri, bi jih naložil brez števila. Toda s takimi otroškimi posli se jaz nisem hotel baviti. Daj, naloži ti takšne zveri, kakršne so te, ki lete po zraku.»

Lev je ves obupan menil: «Tega pa jaz ne zmorem. Sedaj priznam, da si ti kralj. Oprosti mi, da sem se tako drzno obnašal in me nikar ne kaznuj.»

«Za sedaj ti oproščam,» je menil pokroviteljsko osel, «toda v bodoče bodi pametnejši.»

«Žalosten je odšel lev v gozd, kjer se je sestal z volkom. Volk se je levu takoj globoko priklonil: «Da si mi zdrav, kralj vseh živali.»

Razjezil se je lev na te besede: «Vraga sem jaz kralj. Ti se mi samo rogaš. Nisem kralj jaz, naš kralj je tam v gozdu; baš sedaj sem bil pri njem.»

Volk ga je miril ter mu nikakor ni šlo v glavo, da bi mogel biti kralj kdo drugi. «Tebe je gotovo nekdo prevaril,» je rekel volk.

«Zveživa se za repa, pa boš videl, kje je kralj,» je predlagal lev in volk je pristal. Zvezala sta se za repa in lev je vodil volka do oslovega ležišča: «Evo, tam je kralj.»

Volk se je zasmejal: «Ne bodi tako neumen. To je samo osel.»

«Gorje,» je zakričal lev, «Kaj jih je osem? Beživa!» In lev je od strahu začel bežati z volkom po gozdu in planinah, dokler ni onemogel in se ustavil, da si malo odpočije. Tu se je šele ozrl, da vidi, kaj je z volkom. Volk, čigar rep je bil zvezan z njegovim, ves razmesarjen, je bil že poginil in jezik mu je visel iz ust.

«Kaj, ti se mi še smeješ?» se je razjezil lev. «Meni ni prav nič do smeha, nego hvalim Boga, da sem pred tolikimi kralji ubežal živ.»

## Sovraštvo med psom in mačko

(Pravljica)

V starih časih so živele na svetu velikanke živali. Takrat je bilo še malo ljudi. Živali se zanje niso brigale in so jih zaničevale. Pes in mačka pa sta spoznala, da bo človek enkrat postal gospodar zemlje in sta se mu pridružila.

Pes je hodil s človekom na lov, mu priganjal divjačino ter ga varoval, kadar je spal. Mačka pa je čuvala polje in hišo ter preganjala živalce, ki niso bile koristne.

Človek jima je bil hvaležen in naklonjen ter delil z njima jed.

Ko pa so se ljudje pomnožili in so imeli več truda za preživljanje, so pozabili na zvestobo in vdanost obeh živali ter jima pričeli dajati namesto mesa samo kosti.

Pes in mačka sta šla zaradi te krivice pred sodišče in zatožila človeka.

Sodnik pa si ni upal sam razsoditi tako važno zadevo, zato je poslal po starega sivolasega moža, ki je bil zastran svoje modrosti znan daleč okrog.

Starec je prišel in si najprej ogledal zobe človeka, psa in mačke. Nato je izpregovoril: «Pes in mačka sta bolj ustvarjena za to, da jesta meso kakor človek, ki naj uživa več sočivja. Človek mora psu in mački dajati več mesa, kakor si ga pridrži sam.»

Ta razsodba je bila napisana na pergament in izročena tožiteljema, da jo shranita in pokažeta človeku vsak čas, ako bi se jima zopet kratila pravica.

Vesela sta šla domov in se spotoma pogovarjala, kako naj napravita, da človek ne najde listine in je ne vrže v peč.

Pes je menil: «Položila jo bova pod težak kamen.»

«Ne,» pravi mačka, to ne gre. Človek bi jo našel. Ako je pa tudi ne najde, bi postala pod kamnom vlažna in bi se pokvarila. Skrila jo bom pod streho za tram. Tam je lepo suho in človek ne zabaja tja.»

Pes je bil s tem zadovoljen in mačka je potisnila pergament za strešni tram.

Nekaj let je človek delal v zmislu razsodbe ter dajal psu in mački od vsega mesa, kar ga je imel, predpisani delež. Polgoma pa je človek postal zanikrni in je čisto pozabil na razsodbo modrega starca. Pes in mačka sta zopet dobivala same kosti.

Hotela sta tedaj človeka spomniti na njegovo dolžnost in mačka je splezala pod streho, da poišče listino. Ko pa jo je našla, je opazila, da so jo miši razjedle in da ni več čitljiva.

Človeku tedaj nista mogla več dokazati svoje pravice in od tedaj naprej vedno dobivata samo kosti. Pes se je zaradi tega razjezil in je začel mačko smrtno sovražiti. Kjerkoli jo zagleda, se ves togoten zapodi proti njej. Mačka pa se maščuje nad miši in jih povsod zasleduje, ker so uničile razsodbo.

## Pajek in muha

(Pravljica)

Ko je pajek pletel svojo mrežo, ga je gledala muha, se čudila njegovemu delu in mu rekla:

«Za stanovanje ta tvoja mreža ne bo služila. Ako misliš ž njo nadlegovati nas, tedaj pomisli, da imamo me muhe krila, a ti si brez njih in nas ne boš mogel ujeti.»

Pajek je opravljal svoje delo in menil:

«Jaz se ne zanašam v svojo moč in pamet, nego v vašo neumnost. Zato bom dovršil, kar sem začel in potem bomo videli, kaj bo.»

In zares: muhe so se druga za drugo zaletale v mrežo in tako se pajek ni varal v svojem računu.

# ZANIMIVOSTI

## Abesinija in Abesinci

Abesinija, dežela v severno-vzhodni Afriki, ki se imenuje tudi etijopsko cesarstvo, je bila 18. septembra 1923 sprejeta kot članica v Zvezo narodov. Sedem mesecev pozneje 12. aprila 1924. je regent in prestolonaslednik abesinske države Ras Tafari odšel na potovanje v evropske države ter obiskal Francijo, Anglijo, Italijo, Belgijo, Holandsko, Skandinavijo in Grško, kjer je stopil osebno v stike s tamošnjimi vladarji in državniki.



Abesinski vodja Fitourari v vojnem okrasju.

Pred tisoč leti je bila Abesinija v Evropi še nepoznana. Šele v času križarskih vojn je dospela prva vest o veliki državi, ki se nahaja med Egiptom in Rdečim morjem in je baje že stoletja krščanska. Baje je izpreobrnil Abesince h krščanstvu škof Frumentius iz Aleksandrije l. 330 po Kristovem rojstvu in v bojih s sosednjimi narodi so Abesinci ohranili svoje krščanstvo. Prejšnja stoletja so se poglavarji posameznih abesinskih plemen neprestano bojevali med seboj za nadvlado. Šele v šestdesetih letih je združil zaradi notranjih bojev razpadlo državo cesar Teodor, po novem razpadu osrednje državne oblasti pa se je po krvavih bojih polastil državne oblasti v osemdesetih in devetdesetih letih knez Menelik, ki se je dal kronati kot Menelik II.



Visok abesinski uradnik.

kralj kraljev Etiopije in izvoljenec božji. Strogo absolutistično vladal je Menelik II. ojačil svojo oblast na znotraj in zunaj ter je l. 1896. premagal celo Italijane, ki so skušali iz Abesinije napraviti italijansko kolonijo.

Po Menelikovi smrti l. 1913. so nastale v Abesiniji nove zmešnjave, ki so se končale šele l. 1917. z odstavitvijo prestolonaslednika Lidj Jasuja, Menelikovega nečaka. Menelik ni imel sinov. Duhovščina in po-

glavarji posameznih pokrajin so proglasili za cesarico Menelikovo hčer Souditu, za regenta in prestolonaslednika pa je bil proglazen Ras Tafari, sin mogočnega poglavarja Ras Makonena iz Hararja, ki je bil Menelikov svak.

Abesinija je slovela do najnovejšega časa kot skrivnostna, divja, a zelo bogata dežela, katere prebivalci so živeli popolnoma sami zase, ločeni od ostalega civiliziranega sveta, in v kateri vladajo še prave srednjeveške razmere in je tudi še v navadi suženjstvo. V resnici je ta dežela, ker leži



Žena visokega uradnika.

ob strani glavnih svetovnih prometnih potov, v kulturnem in civilizatoričnem pogledu zelo zaostala.

Abesinci so deloma nomadi, deloma poljedelci. Na severu in zahodu meji Abesinija ob Sudan, na jugu ob Ugando in Kenijo, na severovzhodu ob italijansko kolonijo Eritrejo, na jugovzhodu in vzhodu pa ob deželo Somali, ki je razdeljena med Italijo, Anglijo in Francijo.

Edini dohod do morja je imela Abesinija doslej preko francoskega pristanišča



Noji ob jezeru Suai.

Djibouti ob Adenskem zalivu. Menelik II. se je mnogo trudil, da bi pridobil svoji državi prost dohod do morja, vendar pa so

se vsa njegova prizadevanja razbila ob odporu velesil, ki so seveda v Afriki zasledovale svoje lastne interese.

Ko je lani potoval abesinski regent in prestolonaslednik Ras Tafari po Evropi, se je govorilo, da je njegovo potovanje v



Tipičen Abesinec.

zvezi z obnovitvijo Menelikovih stremljenj po pridobitvi abesinskega pristanišča v Adenskem zalivu. Koliko je na tem resnice, ni znano, vsekakor pa je gotovo, da stremi Abesinija po čim večji gospodarski samostojnosti in da se skuša zadnje čase čim bolj prilagoditi zahtevam kulturnega življenja.

## Prekmurske vraže in šege

Prekmursko ljudstvo je jako verno, a tudi zelo praznovorno. V naslednjem bom opisal razna pravnoverja in vraže, katerih mnoge imajo tudi še po štajerskih in kranjskih zlasti hrbovskih vaseh veljavo. Prekmurci pripisujejo nadnaravne moči nekaterim ljudem, rastlinam in predmetom; posebno pa se takih stvari poslužujejo pri zdravljenju bolezni in pri nezgodah, namesto da bi se obrnili na zdravnika ali kakega drugega izkušenega človeka za svet.

V prvi vrsti verujejo, da je mogoče posameznim ljudem «urečiti». To mnenje je tudi pri drugih slovenskih preprostih slojih udomačeno. Prekmurci si pomagajo proti «urekom» tako-le: V potoku se zajme voda, nad njo se moli: «Ureki, ureki, odkoder ste prišli, tja odidite. Bog ti pomagaj, sveti krstni patron, sv. Benedikt, sv. Valentin, sv. Sebastijan, sv. Rok, vsi božji svetniki in svetnice». Potem se ta voda polije po oknu na prvo nedeljo v mesecu, trikrat podnevi in ponoči. To pa velja samo za otroke. Če pa je urečeno živinče, se moli: «Bog pomagaj, blažena devica Marija, čuvaj nam Bog živinče, da nam bo za pomoč». Potem se šteje od deset do ene, nato se pihne na vodo. S to vodo se živinče umije.

Kdor ima «šen», mora piti vodo ali se namazati z mastjo, nad katero se poprej tako-le moli: «Če ste prišli, jaz vas odganjam z božjo pomočjo, s svojo besedo».

Proti protinu se moli na mast tako: «Protini, protini, če vas je 77, naj vas bo 70, če vas je 70, naj vas bo 60 — in tako se moli naprej do nič. S to mastjo se potem maže».

«Mraki» se dobijo, če kdo zvečer v mraku gre domov in se mu vrage prikazujejo. «Mrak», pravijo, pride v drob in trga ter suši človeka. Proti njim se moli nad vodo: «Mraki, mraki, vi ste svobodno junaki, vas ni devet, naj vas ne bo osem; odkoder ste prišli: iz vode, iz mraka, iz gnoja, iz vetra, tja se povrnite!» S to vodo se potem oboleli umiva.

Poleg teh je v Prekmurju še dosti drugih vraž, tako n. pr.: če se dekle začne na Andrejev dan postiti ter se posti tri dni in tri noči ter vsak dan pojé po eno pšenično zrno, se ji v sanjah pokaže njen bodoči mož. — Na

božični dan hiti dekle domov iz cerkve, da čimprej sreča kakega fanta, in katerega najprej sreča, ta bo njen bodoči mož. — Na veliko noč velja isto obratno za fante.

Če pa od sv. Barbare do svete noči delaš stol in ga na sveto noč poneseš v cerkev, kadar so polnočnice, in če takrat na ta stol kdo stopi, vidi čarovnico.

Kadar se bliža huda ura, se mora zvoniti po cerkvah, ker drugače toča pobije. Pa vsi zvonovi niso za to dobri, nego samo tisti, ki so za to posebno «požegnani». Zanimiv je dogodek, da so ženske hotele preteptati mežnarja, ker ni šel pravočasno zvonit, temveč šele, ko je najhujše neurje minulo. Dotični mežnar je bil Kranjec, pa so rekli, da se norčuje, ker gre po toči zvonit.

Točo napravljajo študentje iz črnih šol poleti, ko pridejo na počitnice. Zato pa pozimi ni toče, ker se morajo študentje učiti in nimajo časa za točo.

Gromski kamen (strela), kadar udari, se zarije sedem metrov globoko v zemljo, čez sedem let pride nazaj, ostane sedem dni na zemlji in se potem zopet pogrezne ter čez štirinajst let znova vrne. Kdor ima takšen kamen, je srečen. Nadušljiv človek mora iz luknje tega kamna vodo piti, pa ozdravi. No-seča ženska ne sme biti zunaj, kadar grmi, posebno če nima predpasnika. Hiteti mora pod streho, da blisk ne odnese detetu ušesa, nosu ali roke.

Ob novem letu, na praznik sv. treh kraljev ter na svečnico hodijo otroci od hiše do hiše prepevat pesmi o Mariji in Jezusu. Za darilo dobijo novce ali pogače. Ako pride na dan sv. Barbare ali Lucije k hiši prvi možki, tedaj bo sreča pri hiši; zato pa tudi vsakega možkega, ki stopi prvi v hišo, pogostijo s palenko (žganjem).

Zanimive so tudi svatbe ter krstne in birnske slavnosti. Gostije ob porokah se napravljajo jako slavnostno. Svate ne vabita na gostijo ženin ali nevesta sama, nego imata za to našemljenega «pavliho». Prekmurci mu pravijo «pozvačin». Ta gre vabit v svate sorodnike in znance, katere mu ženin zaukaže. Vsaki pozvačin mora imeti bivolov rog, napolnjen z vinom, in pa par zvoncev, privezanih na nogah.

Ko pride nevesta po poroki iz cerkve domov, mora vsakogar, ki ga pozna, poljubiti, poljubljeni pa ji mora dati darilo. Zato pa ti poljubi za marsikoga niso posebno sladki. Dan po poroki se gre nevesta umivat na vodnjak, a svatje rajajo okoli nje. Ko se ona umije, mora nato vsem pričujočim polivati vodo, da se umijejo: znak pokorščine in zatajevanja v zakonu.

Ženijo in možijo se jako mladi: fantje z dvajsetimi in celo osemnajstimi leti, a dekline celo s petnajstimi.

Botrine obhajajo eno leto po otrokovem krstu. Tedaj napravijo celo pojedino, na katero se povabijo sorodniki in znanzi. To vse skupaj dosti stane in marsikateri siromak, ki noče zaostajati za bogatinom, občuti te izdatke precej časa.

Vse opisane šege in vraže so vzete iz sela Kobilja; vendar so te z malimi ali večjimi izpremembami v navadi pri vseh Prekmurcih. Splošna ljudska izobrazba pa bo izpodrinila tako pri Prekmurcih kakor pri ostalem slovenskem kmetskem ljudstvu marsikatera stare navade in vraže. Za vraže, ki često ljudem samo škodujejo, ne bo škoda. F. T.

### Borba med človekom in labudom

Londonski meščan Burlen se je peljal pred kratkim z avtomobilom proti Kambridgu. Nenadoma je priletel velik labud na zaščitno steklo ter ga razbil. Labud je od udarca omamljen padel kakor mrtev na sedež poleg Burlena, ki ga je zgrabil za noge ter ga hotel vreči iz voza. V istem hipu se je ptica ovestila, ga napadla

ter ga udarila s perotmi s tako silo po glavi, da je izgubil zavest.

Ne daleč na polju je delal kmet, ki je opazoval ves dogodek. Ko je videl, da je Burlenu zapretila resna opasnost, je pritekel oborožen z vilami na pomoč. Ali že je bila tu tudi labudova boljša polovica ter se zagnala proti kmetu in Burlenu, ki se je med tem prebudil iz nezavesti. Ranjeni labud se je pognal iz voza ter padel na cesto. Na licu mesta se je zbralo mnogo ljudi in nekateri od njih so hoteli ptico ubiti, češ, da se ne bo več mučila. Toda niso mogli do nje, ker je bila «ženka» na straži in je «možeka» tako silno branila, da so morali vsi gledalci pobegniti.

### Dubroviški čudež

V starem jadranskem mestu Dubrovniku vlada že dalje časa veliko razburjenje. Pobožni obiskovalci stare frančiškanske cerkve zatrjujejo, da leseni kip Matere Božje nad glavnim oltarjem odpira in zapira oči. Bajka o čudežu se neverjetno hitro širi v okolici in tisoči romarjev in letoviščarjev prihajajo gledat ta čudež. Začenja pa se ta zgodba takole:

Dne 15. junija popoldne se je nahajalo več dubroviških deklic v frančiškanski cerkvi. Naenkrat je ena izmed njih zaklicala, da je kip Matere Božje počasi odprl steklene oči in jih potem zopet zaprl. Deklice so se prestrašile, zbežale iz cerkve in pripovedovale dogodek ljudem, ki so bili slučajno v bližini. Naenkrat je nastal naval v cerkev in cela vrsta ljudi je trdila, da je videla isto. Naval je bil tolik, da je morala posredovati policija. Ker se je že zvečerilo, so cerkev nato zaprli. Številni radovedneži pa so prebili celo noč pred vrati, da so potem zjutraj mogli iti gledat čudež. Celo tujci, kakor: Angleži, Francozi, Italijani, Avstrijci in Madžari, ki so se nahajali v bližnjih kopališčih, so si ogledali kip. Tudi pravoslavni, protestantovski in židovski duhovniki prihajajo pred cerkev, oboroženi z daljnogledi, ki jih usmerjajo proti kipu, da bi tudi oni kaj videli.

Prior frančiškanske cerkve dr. Urban Tafija ne verjame v čudež in smatra ta dogodek samo kot rezultat psihoze (duševnega razpoloženja) množic. Množice v takem razpoloženju vidijo nekaj, česar v resnici ni. Da bi bil v kipu kak stroj, ki bi premikal oči, je izključeno. Vsekako je to nekako bolno duševno razpoloženje in nedvomno o čudežu ni govora.

### Ostanki predpotopnih živali v Ameriki

Nedavno so pod nadzorstvom slavnega ameriškega učenjaka izkopal štiri delavci iz trdega peska v ameriški državi Utah, okostnjake deset dinosavrov — najbolj čudnih živali, kar jih je kdaj živel na svetu. Vse kosti so bile prepeljene v vseučilišče v Utah, ki ima največjo zbirko dinosavrov na svetu. Med temi je bilo pet popolnih okostnjakov. Sodi se, da so prebivali dinosavri v tistem kraju pred 25 milijoni leti.

#### Sodnik in priča.

Sodnik: «Vi ste videli, kako je obtoženi pretepel svojo ženo?»

Priča: «Da!»

Sodnik: «Ali se spominjate, kdaj se je prepričel?»

Priča: «To lahko natančno povem: 1. januarja letošnjega leta.»

Sodnik: «Kako vam je to tako natančno znano?»

Priča: «No, zgodilo se je baš na dan njune poroke.»

#### Prijetna družba.

Prvi potnik v vagonu: «Verjemite mi, zrak je najboljše, kar imamo. Vedno pregovarjam ljudi, naj spe pri odprtih oknih.»

Drugi potnik: «Že vidim, da ste zdravnik!»

Prvi potnik: «Tisto ne, pač pa vlomilec.»

Da si moremo predočiti, kako so živeli dinosavri, moramo pomisliti, da zemlja v času, ko so živele te živali, ni imela takšne vrhnje oblike kakor danes. Tam pred 25 milijoni leti ni bilo gorovja, temveč velikanska planjava, ki je zavzemala ogromen obseg. Pogosto se je po tej planjavi, ki je imela tu in tam kakšno jezero s slano ali sladko vodo, razlilo morje.

Rastlinstvo je bilo tropsko. Ponajveč je rastla sočna trava in mehko drévje. To je bila najbrž tudi hrana dinosavrov. Morda še nekaj milijonov let poprej so po močvirni planjavi živele dvoživke, ki lahko žive v vodi in na suhem, kot n. pr. močvirni močerad, samo da so ti močeradi imeli velikost avtomobila. Tudi te živali, so imele svojo dobo in so izginile s površja zemlje, ker niso mogle prenesti podnebnih in naravnih izprememb.

Nato so prišli plazivci, ki so bili bolj prilagodeni novejšemu in napornejšemu življenju. Společka morda niso bili nič večji kakor kuščar, v boju za obstanek pa so naslednji rodovi postajali večji in močnejši, tako da so slednjič dosegli velikost, kakršne danes nima več nobena žival. Dinosaver, ki je živel v Utah, je imel velikansko telo z majhno glavo na dolgem vratu. Ko je v davni dobi rastlinstvo začelo pešati, so se dinosavri držali bregov rek in tudi tam poginjali. Narastla voda jih je odnesla s seboj in zakopala v pesek. Poznejše erupcije zemlje so jih zakopale še bolj globoko, tako da so se nahajale te kosti še pod premogovo plastjo.

V vseučilišču v Utah so sestavili kosti dinosavra, ki je dolg kakih 25 metrov. Poleg njega stoječ človek mu seže samo do kolen. Nekatere kosti tehtajo po celo tono. Take ogromne živali bi danes ne mogle več živeti, ker bi si ne mogle ob današnjem rastlinstvu dobiti več zadostne hrane. Baš zaradi tega, ker je začelo rastlinstvo pešati, je morala ta vrsta živali v pradobi izumreti.

### Pušcanje krvi v svrhu zdravljenja

Starorimski učenjak Plinij je trdil, da izvira puščanje krvi od nilskega konja. Takrat so verjeli, da si nilski konj od časa do časa pretrga žilo, izpusti kri in se tako zdravi. Prvi zdravnik, ki je odredil puščanje človeške krvi, je bil baje stari Grk Eskulap. Grški zdravniki so puščanje krvi prenesli tudi v Rim, kjer je zaslovel Grk Arhagat prav zaradi tega.

Rimski zdravnik Celsus je odrejal puščanje le izjemoma, istotako je imel Galenus že dosti moderne nazore. Menda so bili prejšnji človeški rodovi polnokrvnejši nego so današnji. V starem veku je bilo namreč puščanje krvi silno razširjen običaj. Kri so puščali tudi za kazen vojščakom in pa prestrastnim junakom, da so jih pomirili. V dobi preseljevanja narodov se je puščanje krvi pozabilo. Pečali so se s tem le še Arabci in Judje. Mohamed je učil, da se je možno zdraviti le z življenjem medu in s puščanjem krvi.

Kasneje so prevzeli puščanje krvi duhovniki in l. 1100. je visoka šola v Salermu učila: «Puščanje krvi ostrí oči, možgane in čutila, povzroča spanje, čisti in koristi mozgu v nogah, krepi želodec in daje novo moč.»

V 11. veku so puščali kri brivci in posestniki kopeli. Puščanje je postalo takrat občno in krvi je poteklo za cele reke. Celó v 18. veku so zdravniki v svoji nevednosti s tem morili bolnike. Potem je puščanje pol stoletja prenehalo, a se začelo zopet okoli l. 1890. proti krvavenju možganov, proti pljučnici, vnetju ledvic in protinu. Pri težkih mrzličnih boleznih se ni uporabljalo. Baje se je dobro obneslo proti zavapnenju žil, proti ženski bledici, proti težkim zastrupljenjem z raznimi plini, proti pijan-

skemu deliriju in solnčarici. Posebno močni može preneso izgubo do trideset litra krvi.

Pijavke popijejo krvi za štirikratno svojo težo; te še sedaj uporabljajo starejši zdravniki. Vendar puščanje krvi in sesanje krvi po pijavkah smatra današnja veda bolj za škodljivo kakor koristno. Le redki zdravniki so danes pristaši te stare vere.

× **Ponovni potresi na Japonskem in v Kaliforniji.** Te dni je bil na južnem Japonskem ponovno močan potres. Posebno prizadet je kraj Patori. Dve mesti sta popolnoma razrušeni. Enako so se pojavili novi močni potresni sunki v Santi Barbari v Kaliforniji (Amerika). Mrtvih tokrat ni bilo. Sklepa se, da sta obe potresni središči Japonska in Zapadna Amerika v medsebojni zvezi, ker sta potresa bila skoro istočasno.

× **Raslina v živem očesu.** Neki londonski list piše: Nekemu kmetu, ki je sejal pšenico na polju, je padlo po nesreči zrno v oko. Po več dneh je oko zateklo in bolečina je postala tako neznošna, da je kmet poiskal zdravniško pomoč. Podal se je v to svrhu v bolnico in zdravnik je podvzel takoj operacijo ter v svoje začudenje našel v notranjosti očesa malo bilko, ki je vzkliła iz zrna. Očesni zdravnik, ki so ga poklicali k bolniku, je izjavil, da to ni tako neverjetno, kakor se vidi na prvi pogled. Znanstveno vsekakor obstoja možnost, da more seme v notranjosti očesa vzkliči, ker je v njem dovolj vlage in toplote.

× **Sijajna plača angleškega dvornega kuharja.** Dvorni kuhar angleškega kralja je eden najbolje plačanih državnih nameščencev v Angliji in vobče v Evropi. Njegovi mesečni dohodki namreč niso nič manjši kakor kakega generala ali ministra. Poleg tega ima pa mož še prav malo opravka, ker je prav za prav samo kuharski nadzornik dvorske kuhinje in je odgovoren samo za prireditev kosila in večerje. V kraljevsko palačo se pripelje vsak dan ob 11. dopoldne ter nadzira pripravo jedila, kakor ga je prejšnji dan predpisal; ob 1. uri je nato zopet prost do 6. zvečer, ko enako nadzira pripravo večerje. Za vso to skrb prejema letno 50 tisoč frankov ali po naše okroglo 140 tisoč dinarjev. Mož je star 40 let in je doma iz južne Francije. Seveda je silno gosposki in se vozi samo v avtomobilu.

× **Drago kamenje, ki prinaša nesrečo.** Vse ženske na svetu se rade kinčajo z dragoceninami in zlahkim kamenjem. Premnogo je tudi zgodb, ki pripovedujejo, da marsikateri zlahki kamen ne prinaša sreče. Posebno velja to za velike dijamante, med katerimi je vsekakor bil najbolj usoden oni, ki ga je prvi nosil angleški bankir Tomas Saxton. Ni bil dolgo lastnik dragega kamna, vrednega velikanske vsote. Ponoči je mož bil umorjen in oropan. Dragoceni dijamant je nato dospel v Francijo in je končno prešel v last kralja Ljudevika XIV. A znano je, da je ta kralj nekaj let potem ob izbruhu francoske revolucije našel smrt pod giljotino, kjer so mu odsekali glavo. Komurkoli je nato prišel v roke ta dijamant, vsakemu je povzročil kako nesrečo. V francosčini je o tem izšla cela knjiga. Poslednji lastnik tega usodnega dijamanta je bil ameriški milijonar Vanderbilt. Mož se je potopil med vojno z ameriško ladjo «Luzitanijo», katero so, kakor znano, torpedirale nemške podmornice. In tako zdaj usodni dijamant skupno s svojim poslednjim lastnikom počiva v globini morja.

× **13.288 samomorov v enem letu.** To je strašna številka, ki jo je te dni objavil nemški državni statistični urad. V samem letu 1923. si je v Nemčiji na razne načine končalo življenje 13 tisoč in 288 ljudi. To znači, da je v Nemčiji prostovoljno šel v smrt vsak petišočeri človek. Strašna številka najboljšje tolmači, kako težak je bil položaj v Nemčiji prva leta po prevratu in posebno leta 1923., ko je nemški denar izgubil vso veljavo, zaslužka ni bilo nikjer, živila in vobče vse življenjske potrebščine pa so se neprestano dražile. Med samomorilci je bilo največ starikov in penzionistov, ki so obupali nad

težkim življenjem, ter obilo mladih deklet, ki so radi nesrečnih usod zabredle na kriva pota ter končno na kratko obračunale same s seboj.

× **Vas, ki je bila 500 let pod vodo.** V prvi polovici 17. stoletja se je v neki noči odrgala plast gore Monte Pazzo ob švicarsko-italijanski meji in zasula najbližjo vas tik pri jezeru. Vseh 42 vaških hiš je izginilo in od 20 prebivalcev, ki so trdo spali, ni niti eden rešil življenja. Brž po katastrofi so se nad zasuto vasjo razgrnili jezerski valovi in voda je kakor za večno zakrila velik grob vaškega prebivalstva. V zadnjih letih je to jezerce začelo upadati, in glej, iz upadajoče vode se prikazuje vas. Sedaj so že vidne strehe nekdanjega selišča. Kmalu bo vidna cela vas in bo tako mogoče najti zanimive ostanke preteklosti.

× **Gnezdo v konzervni škatli.** Zanimivo ptičje gnezdo je odkril nedavno neki lovski paznik v Schnelsenu pri Altoni. Par taščic se je vgnezdilo v prostorni konzervni škatli, ki je imela prav majhno odprtino. To stanovanje je ugajalo tudi neki kukavici, ki je znesla v gnezdo svoje jajce. Taščici sta z drugimi izvalili tudi to jajce. Kako velik pa je bil strah mačehe in očima, ko podfakljen otrok zaradi svoje izredne velikosti ni mogel priti iz odprtine in izleteti. Zato sta morali taščici v pločevinasti dozi ujetega pastorka nadalje hraniti, ki je zaradi tega tako zrasel, da ga je bila polna cela škatlja, ko ga je našel lovski paznik in ga s prerezom škatle rešil iz opasnega položaja.

× **Pokvečene noge odličnih Kitajk.** V starodavni preteklosti je vladala na Kitajskem cesarica, ki je imela stopali zraščeni v kepo. Prilivci so ji izjavljali enoglasno, da so njene noge očarjuče. Vse odlične dame so začele takrat prenašati neznanke muke, ko so si stiskale noge, da bi bile čim podobnejše cesaričinim. Neki mandarin je prišel na naslednjo misel: svoji dveletni hčerkici je dal stisniti prste pod podplate in trdo oviti obe nogi. Razumljivo je, da je uboga stvarica jokala na vse pretege; toda za nečimernost treba trpeti. Čez dva meseca so pomočili trdo ovite prste v gorko vodo in odstranili previdno poveje. S poveji vred je odpadla koža in mišice, ravnotako oba palca. Noge uboge žrtve so zopet povili in ko so jih po dolgem času odvili, so bila stopala izredno majhna. Otrok je trpel toliko časa neznošne bolečine, dokler niso otrpnili živci. Noga je dobila podobo kopita. Ker je dete prebilo tri leta zaradi bolečin v postelji, se je moralo kot petleten otrok znova učiti hoditi. Pokvečene noge so jo pri hoji zelo ovirale, ker niso mogle nositi teže telesa lahko in graciozno. Posestnica «zlatih lilij», kakor imenujejo takšne noge, se guglje pri hoji kakor raca in Kitajec občuduje ta čudež. Vendar ta sirova in skrajno neumna navada med Kitajci že ponehava.

× **Zastrupljevalka iz zgodovine.** Najhujši strup koncem 17. in začetkom 18. stoletja je bil tako zvani «toffana». Bila je to prozorna tekočina brez duha in brez okusa. Ta strup ni povzročal nikakih telesnih bolečin. Kdor ga je zaužil le po žirek, je bil že zapičan počasn, a gotovi smrti. Toffana je bilo ime oni ženski, ki ga je izumila in po kateri je strup tudi obdržal svoje ime. Njeno torišče je bil najprej Palermo v Siciliji, pozneje Neapelj, kjer ji je prišla sicer policija l. 1709. na sled, a se ji je posrečilo zbežati. Enajst let pozneje so jo pa le prijeli in je bila zadavljena v ječi. V preiskavi je priznala, da je zastrupila najmanj 600 oseb in da je imela po vsej Italiji svoje učence. Odkritja, ki so prišla pri tej obravnavi na dan in ki so osumljala takratne plemiške rodbine v Neaplju in Rimu, so bila tako grozna, da je ukazal cesar Karl VI., čeprav je bil sam naročil strogo preiskavo, naj se uničijo vsi tozadevni spisi, da ne dobe potomci slabega mnenja o svojih prednikih.

× **Neverjetna sleparstva nemškega lopova.** Te dni se je pred berlinskim sodiščem vršila zaključna razprava proti enem največjih nemških sleparjev, to je Ludoviku Ertelu. Mladi mož je zadnja leta pod krivim imenom «baron Eglofstein» izvršil celo vrsto drznih sleparstev, ki se

mestoma vidijo prav neverjetna. Med vojno se je Ertel nekoč pojavil v glavnem štabu nemškega generala Mackensena ter se predstavil za zastopnika ameriškega Rdečega križa. Sprejeli so ga seveda dovolj vladno. A ko si je s sleparstvom nabral dovolj denarja, je nenadno izginil. Kmalu po prevratu se je pojavil v Berlinu v uniformi rumunskega generala ter prodajal cele vlake rumunskega žita, ki pa ga seveda ni imel niti za pehar. Končno ga je policija le razkrinkala in mož je bil obsojen na štiri leta težke ječe. Sedaj pri ponovni obravnavi mu je kazen bila znižana. Mož pa z obsodbo vseeno ni bil zadovoljen, marveč je iz žepa potegnil malo stekleničico in dejal sodnikom: «Sodite, kakor hočete, jaz pa se zastrupim!...» Komaj so mu otefi stekleničico iz rok in ga spravili nazaj v zapor. Ko je zdravnik preiskal tekočino, je dognal, da ni nikak strup, nego — čista voda. Torej je lopov še sodnike potegnil za nos.

× **Kratka krila napravijo stare ženske mlade.** Na nekem zdravniškem sestanku v Londonu so se zdravniki izrekli, da kratka krila ne pomladijo žensko samo na pogled, temveč tudi v resnici. «Pred eno generacijo», je rekel dr. Hall, «je bila štiridesetletna ženska stara matrona, ki je nosila obširna flanelasta krila in šal okrog vratu, ko je sedela pri ognju. Danes zgleda štiridesetletna ženska kot dvajsetletno dekle. Današnja žena izgleda, kakor da je ujela večno mladost. Kaj je storila? Zavrgla je svojo nepotrebno obleko. Kratko krilo in pri vratu globoko izrezana obleka ji dovoljuje čim večji pristop k telesu tako svetlobi kot zraku, česar direktna posledica je zdravje in mladost.»

× **Skozi dimnik je pobegnila...** Angleške novine pripovedujejo o nenavadnem begu neke neveste, ki nikakor ni hotela pred oltar. Starši te mlade in lepe neveste, po imenu Irene Held, so našli zanjo ženina trgovca, ki pa deklici nikakor ni bil po volji. Ker so poznali svojeglavost svoje hčerke, so jo na dan pred poroko zaprli v spalnico, da ne bi pobegnila. Tem večje pa je zato bilo njihovo razočaranje, ko je deklica vseeno izginila. Iskanje za njo je bilo brezuspešno. Pozno zvečer pa se je hčerka sama vrnila in privedla staršem pred obličje spremljevalca, ki je bil njej pri srcu in s katerim se je tisti popoldan naglo poročila pred civilno ženitbeno oblastjo. Starši so se komaj znašli v presenečenju, nakar je deklica razodela zagonetko in razložila, kako je iz spalnice skozi dimnik splezala na streho, kjer jo je pričakoval njen pravi ljubljenec, nakar sta v pripravljenem avtomobilu oddirjala na ženitbeno oblast in se tam pravoveljavno poročila. Na obekli mladega para so se poznali sajasti sledovi njunega bega. Kaj so hoteli starši na vse to? Sprijaznili so se z gotovim dejstvom in zdaj je zadovoljna vsa obitelj.

## ŽENSKI VESTNIK

### Ženska moda kratkih las

Današnje žensko modo je uvedel že pravstveno strogi cesar Jožef II. l. 1782. za vse grešnice, med katerimi ni priznaval nobene razlike. Bodisi v svilo, bodisi v platno oblečenim, vsem so enako ostrigli lase, jih zvezali z verigo in jih poslali z metlami na ulice pometati. Tako je bilo videti takrat po vseh mestih boljše dame in delavke enako ostrizene pri istem prisilnem delu. Vlačuge pa so obenem beračile in koketirale, medtem ko so druge jokale ali od sramote zbolele.

Na verigi pometajoče vlačuge niso puščale nikogar v miru; vsakogar so zmerjale ali se mu rogale in govorile tako nesramno, da so delale dostojne ženske pred njimi velike ovinke. Celo cesarju niso prizanesle: ko je jezdil mimo, so se postavile v dolgo vrsto in mu z mežlami vojaško salutirale.

Razen vlačug so morali pometati tudi vsi kaznjenci brez razločka zločina ali prestopka. Tako so bili na verige enako priklenjeni pome-

tači, razbojniki, morilci, tihotapci, deca, uradniki in vlačuge, dasi njih grehi niti izdaleka niso bili enaki. Posledice so bile še večja pokvarjenost, medsebojno pohujševanje in ubijanje časti. Kazen je dosegla torej prav nasprotni cilj: poslabšanje morale. Delali so vsi ostriženci nezasišano nemarno, počasno in površno. Pomladi leta 1784. pa so dobile ostriženke drugo delo: morale so prati perilo bolnic in najdenišnic. Pometale niso več, ker so bile nerabne in le v pohujšanje. Pa tudi poklicni pometalci so se pritožili, da se njih poklic ponižuje.

Potem je kmalu prišla francoska revolucija. Tudi ta je uvedla ostrižene lase za ženske in moške. Lasulje so izginile. Po mestih so nosile modne dame tako zvane «Titove glave». Koncem 18. veka je bila Titova glava moda vseh finih dam, dasi so jih ljudje primerjali s kaznjenkami Jožefove dobe. Kar je bilo še nedavno največja sramota, je postalo naenkrat imenitno, ker je bilo pač modno. Toda Titova glava je kmalu izginila in šele zdaj se je pojavila znova.

Kako dolgo se bo držala, je težko prerokovati. Kot moda gotovo ne dolgo, saj je ravno v večnem spreminjanju bistvo mode. Kratki ženski lasje pa niso več samo moda — vsaj tako zatrjujejo vse ostriženke — temveč so praktični in zdravi za glavo. Po mišljenju zdravnikov pa kratki lasje glede na zdravstvo ne pomenijo ničesar. Končno pa tudi praktični niso, ker morajo ostriženke prepogostokrat k brivcu.

### Nastanek nogavic

Moda nošenja nogavic ima svoj izvor v starem Rimu. Čeprav je bila v južnih krajih navada, hoditi okrog samo z golimi nogami, je vendar nečimerno ženstvo ovijalo svoje noge z dolgimi trakovi, ki so bili na prav čeden način oviti od stopala do kolena. Moški nečimerniki so začeli kmalu posnemati žensko modo in ni trajalo dolgo, da so postali ovijalni trakovi predmet največje nege.

Najfinejši trakovi so imeli škrlatno barvo, vendar je večina Rimljanek dajala prednost beli barvi. V poznejših letih so dolge ozke trakove nadomestili s širšimi komadi blaga, ki so bili izrezani po obliki noge. Spočetka je bilo to nožno oblačilo ohlapno in široko, počasi pa je postajalo zopet ožje in se je moralo vedno tesneje privijati na meča in ovijati preko kolena.

Prave nogavice pa so nastale šele koncem 15. stoletja. Prve nogavice je imel Henrik II. pri poroki svoje sestre z vojvodo Savojskim. Na roke pletene nogavice so bile kmalu izpodrinjene s pletenimi na stroji, ki pa so se morale še sešiti. Potem so bili iznajdeni stroji, ki so izdelavali cele nogavice, ne da bi jih bilo treba sešiti. Toda moda je zahtevala rob in zopet so jih začeli plesti z rokami.

Prve svilene nogavice je nosila baje angleška kraljica Elizabeta nekaj let po nastopu prestola. Te nogavice so bile novoletno darilo gospe Montagu, ki je bila izdelala že več svilenih oblek za kraljico. Vladarici so nogavice tako ugajale, da je gospe Montagu poverila izdelavo več parov. Kraljica do svoje smrti ni nosila več drugačnih nogavic kakor svilene. Tudi nekatere druge gospe so se posvetile takrat pletenju in kvačkanju svilenih nogavic za dame višjega plemstva.

30 let pozneje je bila moda svilenih nogavic prevzeta od moških, vendar so ostale svilene nogavice dolgo časa zelo dragocen in težko dosegljiv predmet za moške, kar je razvidno iz nekega pisma kralja Jakoba VI. škotskemu grofu Mazu, v katerim prosi kralj grofa, naj mu posodi par svilenih nogavic. Šele iznajdba neke vrste pletilnega stroja v letu 1730. je povzročila, da so postale svilene nogavice nekaj običajnega za plemstvo in bogato meščanstvo.

### Za kuhinjo

Jagaje ali kozliček v papriki. Deni v kozico dve žlici masti ter v njej zarumeni pol žlice drobuo zrezane čebule. K temu prideni kakšen pol-

drugi kilogram na koščke zrezanega jagnečjega ali kozličkovega mesa od pleč ali prsi, malo posoli in potresi s papriko (noževa ostrina zadostuje) ter praži precej hitro, da meso malo zarumeni, pri tem pa ne postane preveč mehko. Ko je meso že rumenkasto, postrži ga v kozici na eno stran, na prazno pa potresi žlico moke, malo premešaj pa prideni tri ali štiri žlice smetane, malo juhe in limonove lupine. Ko še malo prevre, prideni od pol limone sok, potem ga deni v skledo. Zraven daš lahko pražen riž, smetanovo polento ali kaj podobnega.

### Praktični nasveti

**Pripravljanje rožnega olja.** Deni v steklenico precejšnjo množino rožnih cvetov ter naliij nanje mandljevega olja. Steklenico dobro zamaši ter jo pusti osem dni zamašeno. Nato precedi olje skozi gost prt in rožno olje je gotovo.

**Neprijetno dišeče omare in predale očistimo,** ako zapremo vanje za štiriindvajset ur lonček klorovega apna, katerega smo oblili z nekoliko kapljicami razredčene žveplene kisline.

**Čiščenje palm in drugih cvetlic.** Palme ali druge cvetlice s širokimi listi, ki jih gojimo v sobi, se silno hitro zaprašijo. Navadno jim zbrišemo prah z mokro gobico, lepše in čisteje se osnažijo z zajčjo lažico.

**Domač parfem.** Glicerin ima lastnost, da se navzame duha cvetk, ki jih namočiš v njem. Če imaš cvetke namočene nekaj dni v njem in izvleček precediš, imaš dober parfem.

### ZA SMEH IN KRATEK ČAS

#### Nesreča nikoli ni sama.

V gostilni se možje pogovarjajo o nesrečah in prvi pravi: «Nesreča nikoli ni sama, vedno ima tovaršijo.»

«To je pa res,» pravi drugi, «ko sem se jaz ženil, je ravno tudi v Ljubljani razsajal potres.»

#### Imeniten slamniki.

Servacij: «Tovariš, tvoj slamniki se pa res imenitno drži.»

Bonifacij: «Res! Kupil sem ga pred 10 leti, dvakrat sem ga dal očistiti, enkrat prebeliti in nedavno sem ga na veselici zamenjal z drugim — pa je še vedno tak kakor nov.»

#### Treznostno spričevalo.

K ravnatelju jetnišnice pride bivši jetnik in ga prosi, naj mu izstavi spričevalo, da ni pijanec. «Kako pridete baš k meni?» se začudi ravnatelj.

«J, no, ker ste vi edini, ki lahko z mirno vestjo potrdite, da me poznate dve leti in da ves ta čas nisem nikoli bil pijan.»

#### Kakor čebela.

Sosed: «To pa rečem, Ožbolt, tvoja stara je marljiva kakor čebela. Dela od jutra do mraka, kakor čebela!»

Ožbolt: «Je že res, pridna je kakor čebela. Ampak ima tudi zelo kakor čebela...»

#### Hujšanje.

Dobro rejeni fajmošter Jaka bi rad malo shujšal in je nekoč pri kosilu tožil svojemu kaplanu: «Ne vem, kaj bo z menoj. Neprestano se redim in že res ne vem, kako bi malo shujšal.»

«Kaj pa, če bi vsako jutro malo jezдили na sprehod,» mu svetuje kaplan.

«Poskušal sem že tudi to,» pravi fajmošter, «toda namesto mene je shujšal — konj.»

#### Krik v vlak.

V čast, ko je po progji južne železnice stekel prvi vlak, se je pripetilo, da je na neki postaji znanjkafo voznih listkov. Potnikom, ki so bile večinoma ženske, se je vzlic temu dovolilo, da so vstopili na vlak. Nemudoma pa se je med vožnjo pojavil v vozovih glasen krik. Sprevodnik je namreč preščipnil vsakemu popotniku brez voznega listka — desno uho

### Kaj je huje.

«Hudo je z menoj,» toži Gervazij svojemu prijatelju Protaziju: «Imam mlado ženo, pa je vedno bolna.»

«Oh, z menoj je še mnogo hujše,» odgovarja Protazij: «Jaz pa imam starikovo ženo, a je vedno zdrava!»

#### Snaga je pol zdravlja.

Učitelj: «Zakaj si pa bolje ne umiješ obraza? Še zdaj se ti okrog ust pozna, da si danes jedel borovnice.»

Janecek: «No, to pa že ni res. Jedel sem jih predvčerajšnjim.»

#### Vode pa ne.

Zdravnik: «Reči vam moram, gospa, da vaš mož kaže vse znake legarja. Menda se je kje napil slabe vode.»

Žena: «Toda, gospod doktor, slaba voda vendar ne učinkuje po treh letih.»

Zdravnik: «Kako mislite?»

Žena: «Moj mož namreč že tri leta vobče ni okusil vode.»

#### Pravičnost narave.

«Mati narava je strogo pravična,» je modroval profesor. «Ljudje, ki na starost oglušijo, dobe navadno bistrejši vid.»

«Kako pa razlagate šepavost?» ga je opozoril dijak.

«Tudi na isti podlagi,» mu je odvrnil. «Kolikor ima šepalec eno nogo krajšo, toliko mu je druga daljša.»

#### Oslpelost.

Dva kmečka fanta sta šla čestitat župniku za god. Prišedši v sobo sta se pozabila odkriti.

«No, kje pa imata klobuk?» ju je prečastiti vprašal po končanih voščilih.

«Ježeš!» sta se prestrašila, nakar je prvi plašno pošepnil drugemu: «Naš gospod župnik so oslepeli!»

#### Lov na veverice.

Ribničana sta opazovala veverico, skakljačo po drevesu.

«Če ta živalca tako izborno pleza, kako bom šele jaz!» je menil prvi ter je splezal na drevo.

Veverica je šinila po veji ter se je spustila na bližnji hrast.

«Ako ta živalca tako imenitno skoči, kako bom šele jaz!» si je mislil, nakar se je pogal za njo. Seveda ni dosegel drevesa, marveč je opraskan od gostega vejevja telebnil na tla.

Tedaj je pristopil k njemu tovariš ter ga je srepro opazoval. Videč kri okrog njegovih ustjen je vzkliknil zavistno:

«Pa kar živo je požrl, ne da mi je pustil kak prigrizek!»

### MALI OGLASI

#### Kuharico

starejšo, resno osebo, sprejme ravnateljstvo državne kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto. Plača po dogovoru. Pismene ali ustne ponudbe sprejema ravnateljstvo šole.

#### Po zelo znižanih dnevnih cenah

si lahko nabavite raznovrstno manufakturno blago za žensko in moške obleke ter k temu spadajoče potrebščine, nadalje vseh vrst galanterijo kakor tudi špecerijsko blago in železnino pri R. Rutnerja nasledniku, Vrhnika. V zalogi vse potrebščine za kivilje in krojače, katerim dajem poseben popust. — Postrežba točna in solidna. 42

#### Bukova drva

ponudite z navedbo cene in množine družbi Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. 44

#### Brinjevo olje

kupuje po najvišjih cenah drogerija A. Kanc sinovi, Ljubljana, Židovska ulica. 273

#### Jermena

in goše za cepe, sportne in navadne, izdeluje po najnižjih cenah na drobno in na debelo Franc Podboršek, sedlar, Naklo pri Kranju. 14874

**Otroški vozički**

dvokolesa, motorji in pnevmatika najceneje. Sprejemajo se vsa popravila. Prodaja na obroke. Ceniki franko. «Tribuna», F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 238

**Fižol vseh vrst, suhe gobe, repno seme,**

kumna, mravljinčna jajca in druge pridelke kupuje trgovina Sever & Komp. v Ljubljani. — Cene sporočamo na zahtevo. 14951

**Hiša**

pripravna za vsak obrt, ležeča poleg cerkve in šole, v bližini kolodvora v Litiji, se proda. Cena po dogovoru. — Naslov pove uprava «Domovine». 15789

**Posestvo z mlinom**

na stalni vodi in v stalnem obratu, vse zidano, se zelo ugodno proda. — Pojasnila daje Anton Oprauš, pek. Pragersko. 15724

**Vajenca**

za čevljarški obrt sprejme takoj Karel Korenčan, Ljubljana, Gosposvetska cesta 13. 15713

**Kupim posestvo**

z pripadajočimi poslopji in okoli 10 do 30 oralov zemlje. — Ponudbe na Delta-Stan, Zagreb, Ilica 23. 15763

**TEKSTILBAZAR**

Ljubljana, Krekov trg 10, 1. nadstr. prodaja: 15400

frotirje, krepe, delene, cefirje, mizne prte itd. po vnovič **znižanih cenah.**

**Polhove kože**

in vse druge kupuje vedno D. Zdravič, Ljubljana, Florijanska ulica 9. 254

**Parna mlatilnica**

z lokomobilom za 8 konj. sil, skoraj nova, dobro ohranjena, se po zelo ugodni ceni proda. — Natančna pojasnila daje Alojzij Steraša, posestnik v Veržetu pri Ljutomeru. 15787

**Orehovih hlodov**

lepih, se kupi pol vagona. — Ponudbe na upravo «Domovine» pod značko «Orehov les». 14764

**Zanesljiv hlapec**

k dvema konjema, ki je vaje vsake vožnje, posebno opravljanja lesa, se sprejme proti popolni oskrbi in mesečni plači 600 Din. — Naslov pove uprava «Domovine». 14631

**Majhno posestvo**

rodovitno, arondirano, v prijaznem in romantičnem kraju Slovenije, na deželi, pol ure od večje železniške postaje in trga s tovarnami, se proda. Hiša masivna in v dobrem stanju, v sredi vasi. V vasi je vodovod in električna luč. Ponudbe na upravo «Domovine» pod šifro «Odsoten lastnik». 14842

**Gostilno**

dobro ideočo, vzajem v najem. — Ponudbe na upravo «Domovine» pod značko «Prometna 7112». 15786

**Stanea**

ali stroj za nasckanje žag. domačega kovaškega izdelka. Čisto novo izdelan kakor v tovarni ter izkušen. Težak je čez 6 kg in je narejen na pritisk tako, da ga vsakdo lahko rabi. Cene nizke. Izdelujem jih sam, tudi večjo množino, ako jih kdo naroči. Kdor želi kupiti ali naročiti, naj se obrne na naslov: Mihael Mlakar, kovač. Sp. Leskovec 4, p. Sv. Andraž v Hačzah pri Ptuj.

**Igralci harmonik, pozor!**

Kdor si želi ceno in v resnici dobro in lepo harmonike, naj se obrne na Aleša Potočnika, izdelovalca vsakovrstnih harmonik, Selea pri Skofji Loki, Slovenija.

Koliko stara hoče biti žena, odloči ona sama s tem, da svoj obraz neguje ali zanemarja. Žena ostane vedno mlada, ako rabi za obraz Fellerjevo Elsa-pomado, ki stori kožo v najkrajšem času belo, mehko, nežno in čisto. Za racionalno nego las naj se uporablja Elsa-pomada za lase. Enako moški, ki nočejo biti plešasti. Za poizkus 2 lončka za 36 Din, ako se pošlje denar v naprej, ali pa

46 Din po povzetju od lekarne Eugen V. Feller v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

**ANTON CARLI**

notar v Ptuj

naznanja, da 34a

**je otvoril svojo notarsko pisarno v Ptuj**

v stari vojašnici za magistratom, v neposredni bližini pošte, Panonska ulica 5, I. nadstropje, in sicer kot naslednik bivših notarjev gg. Filafere, Strafelle, odnosno dr. Grobelnika. Uradne ure ob delavnikih od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Ob nedeljah in praznikih je pisarna zaprta.

**Tehtnico bomo nosili v žepu!**

Konec je prevar pri prodaji živine na sejmu in v hlevu, kajti knjižica

**Določanje žive teže pri govedu brez tehtnice**

je že izšla. — Dobl se v vseh knjigarnah. — Po pošti se naroča pri založniku, to je pri AGRARNEM BIROJU, Ljubljana, Selenburgova ulica 7. — Cena s poštnino vred 10 Din. Denar je vpslati naprej. 4)

**J. Stjepušin**

SISAK 9

priporoča

boljše tamburice, strune, partiture in ostale potrebščine za vsa glasbila.

**Jugoslovanski kreditni zavod**

v Ljubljani, Marijin trg št. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje

**najugodnejše.**

Vezane vloge obrestuje po dogovoru. Podeljuje proti dobremu poroštvu osebne, trgovske in obrtne, posebno kratkoročne kredite.

**A vi, gospod?**

Mar nečete končno skrbeti, da ne postanete plešasti? In kot nežen soprog in oče nekaj storite za pravilno nego las vaše soproge in otrok? Poizkusite torej LEKARNARJA FELLERJA ELSA-POMADO ZA LASE, preizkušeno sredstvo za nego las, ki odstrani prhljaj in zabrani prerano izpadanje in osivelost las, stori lase voljne in lesketajoče tako, da se morejo česati lepe frizure.

ZA POIZKUSNJO 2 lončka z zavojnino in poštnino za 36 Din, toda le tedaj, ako se denar pošlje v naprej, kajti po povzetju je poštnina za 10 Din višja, torej 46 Din.

Naročila nasloviti na:

**EUGEN V. FELLER**, lekarnar v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

ELSA-SPIRIT ZA LASE krepi lasišče. ELSA-KATRANOVO MILO je izvrstno za pranje las. ELSA-MILO ZA BRITJE nudi pri britju največjo ugodnost. ELSA-VODA ZA ZOBE stori zobe belo kot biser.

**Kdor rad čita lepe povesti, naj naroči priljubljene romane „JUTRA“**

Do sedaj so izšli sledeči:

Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih

**Pater Kajetan**

Cena broš. Din 30.—, vez. Din 40.—, po pošti 2 Din več.

**Tigrovi zobje**

Cena broš. Din 30.—, vez. Din 40.—, po pošti Din 2.— več.

JEAN DE LA HIRE:

**Lucifer**

Fantastičen roman v VI. delih. Cena broširano Din 45.—, vez. Din 55.—, po pošti Din 2.— več.

FEREAL CUENDAS:

**Veliki inkvizitor**

Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije. Cena broš. Din 30.—, vez. Din 40.—, po pošti Din 2.— več.

HARRY SHEFF:

**Hči papeža**

Zgodovinski roman, ki popisuje krvoločnost in neravno življenje papeža Aleksandra VI., njegovega sina Cezarja in hčerke Lukrecije Borgije. Broširano Din 30.—, vezano Din 40.—, po pošti Din 2.— več.

CLAUDE FARRERE:

**Gusarji**

Zgodovinski roman iz življenja morskih roparjev v XVII. stoletju. Cena broš. Din 20.—, vez. Din 30.—, po pošti Din 2.— več.

FR. HELLER:

**Blagajna velikega vojvode**

Roman. Broš. Din 15.—, vez. Din 25.—, po pošti Din 2.— več.

FR. HELLER:

**Prigode gospoda Collina**

Saljiv detektivski roman iz velikega sveta. Cena Din 10.—, po pošti Din 2.— več.

Knjige se naročajo pri upravnistvu „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54.